

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

**ΓΟΝΙΚΗ ΕΜΠΛΟΚΗ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΣΤΟΝ ΠΑΙΔΙΚΟ
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟ**

της

Παρασκευής Γρατσάνη

Μεταπτυχιακή Διατριβή που υποβάλλεται στο καθηγητικό σώμα για τη μερική
εκπλήρωση των υποχρεώσεων απόκτησης του μεταπτυχιακού τίτλου του
Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Άσκηση και Υγεία» του Τμήματος
Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Εγκεκριμένο από το Καθηγητικό σώμα:

Δημήτριος Σούλας, Καθηγητής

Βασιλική Ζήση, Επίκουρος καθηγήτρια

Αθανάσιος Τσιόκανος, Αναπληρωτής Καθηγητής

ΤΡΙΚΑΛΑ, 2014

© ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΓΡΑΤΣΑΝΗ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ευχαριστώ πολύ την οικογένεια μου και τους
καθηγητές μου.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η γονική εμπλοκή αφορά τις συμπεριφορές των γονέων που στέφονται προς τον αθλητισμό των παιδιών και κυμαίνεται από ελλιπή έως υπερβολική. Πιο συγκεκριμένα, οι γονείς μπορεί να είναι αμέτοχοι, να παρεμβαίνουν με τρόπο αποδεκτό και επικουρικό για τα παιδιά τους ή να φανατίζονται και να γίνονται πολύ πιεστικοί. Βασικός σκοπός της έρευνας είναι να διερευνηθεί η αντίληψη των παιδιών σχετικά με την εμπλοκή των γονέων τους στην προπόνηση και τις επιδόσεις τους στον αθλητισμό και να διαπιστωθεί αν αυτή η αντίληψη συνδέεται με τον προσανατολισμό των παιδιών στο εγώ ή το έργο. Η έρευνα επίσης επιδιώκει να προσδιορίσει αν η εμπλοκή των γονέων σχετίζεται με το άγχος και την αυτοεκτίμηση των παιδιών για τον εαυτό τους και τις ικανότητές τους. Το δείγμα αποτέλεσαν 120 παιδιά ηλικίας 9 έως 17 ετών, τα οποία χωρίστηκαν σε 2 ηλικιακές κατηγορίες: Πανκορασίδες-παμπαίδες (9-13 ετών) και κορασίδες-παιδες (14-17). Οι συμμετέχοντες συμπλήρωσαν τα εξής ερωτηματολόγια: α) Parental Involvement in Sports Questionnaire (PISQ), (Lee & MacLean, 1997), την Κλίμακα Κοινωνικού Σωματικού Άγχους (Social Physique Anxiety Scale-SPAS; Hart, Leary, & Rejeski, 1989; Ψυχουντάκη, Σταύρου, & Ζέρβας, 2004), το Task and Ego Orientation in Sport Questionnaire (TEOSQ), (Duda, 1989) και το Rosenberg's Self-Esteem Scale (RSES), (Rosenberg, 1965). Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι αθλητές/τριες και των δύο ηλικιακών κατηγοριών είναι σε αρκετά μεγάλο βαθμό από την εμπλοκή των γονιών τους. Όσον αφορά το χαρακτηριστικό άγχος ή άγχος προσωπικότητας η στατιστική ανάλυση one-way άπονα έδειξε ότι οι μικρότεροι αθλητές/τριες είχαν χαμηλότερες τιμές από ότι οι μεγαλύτεροι αθλητές/τριες, οι οποίοι είχαν υψηλότερες τιμές. Αντίθετα, όσον αφορά το καταστατικό άγχος, οι μεγαλύτεροι αθλητές/τριες είχαν χαμηλότερες τιμές από ότι οι μικρότεροι αθλητές/τριες, οι οποίοι είχαν υψηλότερες τιμές. Οι γονείς ενσυνείδητα και ασυνείδητα μπορούν με τη συμπεριφορά και τις προσδοκίες τους να επηρεάσουν την αντίληψη του παιδιού για τις ικανότητές του, το χρονικό διάστημα συμμετοχής του στον αθλητισμό, την ευχαρίστηση που θα βιώσει, αλλά και την επίδοσή του. Οι γονικές προσδοκίες μπορούν, είτε να προωθήσουν την επιτυχία και τη διασκέδαση των παιδιών στον αθλητισμό, είτε να αποτελέσουν πηγή πίεσης και άγχους και, κατά συνέπεια, ανασταλτικό παράγοντα της συμμετοχής σε αυτόν.

Parental Involvement and Achievement Goal Orientations in Youth Sport

ABSTRACT

The parental involvement regards the behavior of parents that follow the sport participation of their children and ranges from deficient to excessive. Particularly, parents may be indifferent, to intervene in a manner acceptable and alternative for their children or to fanaticize and become very pushy. The main purpose of the study is to investigate the perception of children on their parent's involvement in their training and performance in sport and to establish if this perception is linked with the ego or work orientation. The study also investigates if parental involvement is related to the anxiety and self-esteem of the children for themselves or for their abilities. The sample was consisted of 12 children aged 9-17 years old, who were divided in two age categories: aged 9 to 13 years old and 14 to 17 years old. The participants completed the following questionnaires: α) Parental Involvement in Sports Questionnaire (PISQ), (Lee & MacLean, 1997), the scale of Social Somatic Anxiety (Social Physique Anxiety Scale-SPAS; Hart, Leary, & Rejeski, 1989; Ψυχουντάκη, Σταύρου, & Ζέρβας, 2004), the Task and Ego Orientation in Sport Questionnaire (TEOSQ), (Duda, 1989) and the Rosenberg's Self-Esteem Scale (RSES), (Rosenberg, 1965). The results showed that the athletes of the two age are satisfied enough of the parental involvement. Concerning the trait anxiety, the younger athletes had significantly lower rates than the older athletes, who had higher values. Instead, as regards the state anxiety, the older athletes had lower rates than younger athletes. The parents consciously or unconsciously can with their behaviors and their expectations to influence the perception of the child for his/her abilities, the time of participation in sports, the pleasure that will experience, but and his/her performance. The expectations of the parents can either promote the success and the enjoyment of the children in sport, or to consist source of pressure and anxiety and consequently inhibitory factor of the participation in it.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελίδα

COPYRIGHT.....	1
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....	2
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	3
ABSTRACT.....	4
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι: ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	7
ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	9
ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	9
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΙ ΟΡΙΣΜΟΙ.....	10
ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	10
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ.....	11
ΟΦΕΛΗ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ.....	12
ΓΟΝΙΚΗ ΕΜΠΛΟΚΗ.....	14
ΘΕΩΡΙΑ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ.....	18
ΣΤΟΧΟΙ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΚΑΙ ΑΓΧΟΣ.....	22
ΣΤΟΧΟΙ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΕΚΤΙΜΗΣΗ.....	25
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ.....	28
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ.....	31
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΣΥΖΗΤΗΣΗ.....	62
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	64

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Εισαγωγή

Η οικογένεια είναι ο πρώτος και σημαντικότερος φορέας κοινωνικοποίησης για τα παιδιά και για το λόγο αυτό, ασκεί σημαντική επιρροή στις αντιλήψεις, στις συμπεριφορές και, εν γένει, στην παρακίνησή τους για ενασχόληση με διάφορες δραστηριότητες, από τις οποίες ο αθλητισμός δεν αποτελεί εξαίρεση. Ειδικότερα, σε ό,τι αφορά τους γονείς, υποστηρίζεται ότι σχηματίζουν την ψυχολογική ανάπτυξη του παιδιού τους μέσα από την εμπλοκή τους στην αθλητική του εμπειρία (Côté & Hay, 2002) και μπορούν να επηρεάσουν τα κίνητρά του, τον αντιληπτό από αυτό ανταγωνισμό και τη διασκέδαση στον αθλητισμό (Brustad, Babkes, & Smith, 2001). Είναι γεγονός ότι πολύ συχνά οι γονείς είναι αυτοί που παροτρύνουν τα παιδιά να ασχοληθούν με τον αθλητισμό και συνήθως λειτουργούν σαν συμπαράστατες στις προσπάθειές τους, δηλαδή τα υποστηρίζουν και τα ενθαρρύνουν. Ωστόσο, πάντα ελλοχεύει ο κίνδυνος να γίνουν πιεστικοί και να δημιουργήσουν άγχος στα παιδιά σαν αποτέλεσμα της λανθασμένης έκφρασης του ενδιαφέροντός τους γι' αυτά ή της προβολής πάνω τους των δικών τους φιλοδοξιών και ανεκπλήρωτων ονείρων. Κατά συνέπεια, τα παιδιά επιδίδονται σε ένα συχνά ατελέσφορο κυνήγι επιτυχίας, δόξας και της μέγιστης δυνατής επίδοσης, χάνοντας έτσι την πραγματική ουσία της άθλησης.

Για να γίνει καλύτερα κατανοητή η έννοια της γονικής εμπλοκής, θα ήταν χρήσιμο να οριστεί επακριβώς. Πιο συγκεκριμένα, γονική εμπλοκή είναι «οι γονικές συμπεριφορές που στρέφονται προς την εκπαίδευση των παιδιών» (Gonzalez-DeHass, Willems, & Doan Holbein, 2005, σελ. 3). Στα αθλητικά πλαίσια, όμως, θα μπορούσε κανείς να πει ότι η γονική εμπλοκή αφορά τις συμπεριφορές των γονέων που στέφονται προς τον αθλητισμό των παιδιών. Αναφορικά με το επίπεδο εμπλοκής των γονέων στον παιδικό αθλητισμό, ο Hellstedt (1987) υποστήριξε ότι η εμπλοκή τους κυμαίνεται από την ελλιπή και την μέτρια,

έως την υπερβολική εμπλοκή, δηλαδή οι γονείς μπορεί να είναι αμέτοχοι, να παρεμβαίνουν με τρόπο αποδεκτό και επικουρικό για τα παιδιά τους ή να φανατίζονται και να γίνονται πολύ πιεστικοί.

Οι συνηθέστερες μορφές που μπορεί να λάβει η γονική εμπλοκή στην αθλητική δραστηριότητα των παιδιών, έτσι όπως έχουν καταδειχτεί μέσα από έρευνες, είναι η υποστήριξη (Brustad, 1993; Scanlan & Lewthwaite, 1986; VanYperen, 1995), η πίεση (Gould, Tuffey, Udry, & Loehr, 1996; Leff & Hoyle, 1995) και η λειτουργία τους ως μοντέλο ρόλου (Bois, Sarrazin, Brustad, Trouilloud, & Cury, 2005), έτσι ώστε οι δικές τους στάσεις και επιδόσεις στον αθλητισμό να αποτελούν σημείο αναφοράς για τους νεαρούς αθλητές. Την τελευταία αυτή θέση επιβεβαίωσαν τα ευρήματα της έρευνας των Yang, Telama και Laakso (1996), οι οποίοι μετά τη μελέτη δείγματος 1881 αγοριών και κοριτσιών ηλικίας 9 έως 15 ετών, διαπίστωσαν ότι η έκταση συμμετοχής στον αθλητισμό ήταν υψηλότερη σε οικογένειες με δραστήριους γονείς απ' ότι σε οικογένειες με αδρανείς γονείς.

Αναφορικά με την υποστήριξη και την πίεση, αξίζει να σημειωθεί ότι ως γονική υποστήριξη θεωρείται «η αντίληψη των παιδιών για τη γονική συμπεριφορά που στοχεύει στη διευκόλυνση της συμμετοχής τους στον αθλητισμό», ενώ ως γονική πίεση ορίζεται «η αντιληπτή από τα παιδιά γονική συμπεριφορά που υποδηλώνει υψηλές, απίθανες ή ακόμα και ανέφικτες προσδοκίες» (Leff & Hoyle, 1995, σελ. 190). Η υποστήριξη από τους γονείς έχει συνδεθεί, τόσο με τη διασκέδαση, όσο και με την αφιέρωση περισσότερου χρόνου στον αθλητισμό (Brustad, 1988; Harwood & Knight, 2009; Scanlan & Lewthwaite, 1986, 1988). Από την άλλη πλευρά, η αντιληπτή γονική πίεση παρουσιάζει υψηλή συσχέτιση με το άγχος, τη μείωση της αυτοεκτίμησης και την επαγγελματική εξουθένωση (Gould et al., 1996; Leff & Hoyle, 1995).

Οι Lauer, Gould, Roman και Pierce (2010) διερεύνησαν τις θετικές και αρνητικές στάσεις και συμπεριφορές των γονέων που επηρέασαν την ανάπτυξη ταλέντου σε νεαρούς παίκτες του τένις. Τα αποτελέσματα της μελέτης τους κατέδειξαν ότι οι γονικές

συμπεριφορές που διευκόλυναν την ανάπτυξη ταλέντου συμπεριλάμβαναν την υποστήριξη, τις συναισθηματικά ευφυείς συζητήσεις με τα παιδιά και την έμφαση στην ψυχολογική και κοινωνική ανάπτυξή τους μέσα από το τένις. Από την άλλη πλευρά, οι αρνητικές γονικές συμπεριφορές που εμπόδισαν την ανάπτυξη ταλέντου συμπεριλάμβαναν το να είναι κανείς αρνητικός και κριτικός, υπερβολικά πιεστικός και το να υπερτονίζει τη νίκη και την ανάπτυξη του ταλέντου εις βάρος των άλλων τομέων της ζωής του παιδιού, με τη χρήση συμπεριφορών ελέγχου.

Οι γονείς, ωστόσο, δεν αντιλαμβάνονται πάντα ότι με τη συμπεριφορά τους μπορεί να ασκούν πίεση στα παιδιά, ζήτημα το οποίο έθιξαν σε έρευνά τους οι Kanters και Casper (2008). Πιο συγκεκριμένα, οι ερευνητές διαπίστωσαν ότι η πίεση που θεωρούσαν οι γονείς ότι ασκούν στα παιδιά τους ήταν πολύ μικρότερη από αυτή που αντιλαμβάνονταν τα ίδια τα παιδιά. Επίσης, καταδείχθηκε ότι τα αισθήματα των παιδιών απέναντι στο άθλημά τους και η διασκέδαση που βίωσαν σε αυτό σχετίζονταν αρνητικά με την αντιληπτή πίεση από τους πατέρες τους.

Συμπερασματικά, γίνεται κατανοητό ότι η γονική εμπλοκή στον παιδικό αθλητισμό είναι ένα φαινόμενο το οποίο μπορεί να λάβει πολλές μορφές και ασκεί σημαντική επίδραση, τόσο στην παρακίνηση των παιδιών να ασχοληθούν με ένα άθλημα, όσο και στα συναισθήματα που δημιουργούνται σ' αυτό κατά τη διάρκεια της άσκησης.

Σκοπός της έρευνας

Βασικός σκοπός της έρευνας είναι να διερευνηθεί η αντίληψη των παιδιών σχετικά με την εμπλοκή των γονέων τους στην προπόνηση και τις επιδόσεις τους στον αθλητισμό και να διαπιστωθεί αν αυτή η αντίληψη συνδέεται με τον προσανατολισμό των παιδιών στο εγώ ή το έργο. Πιο συγκεκριμένα, τίθενται ερωτήματα σχετικά με το αν οι γονείς είναι ενθαρρυντικοί ή επικριτικοί, αν κατανοούν τα συναισθήματα των παιδιών τους, καθώς επίσης και σε τι βαθμό επεμβαίνουν μέσω οδηγιών στην προπόνηση των παιδιών.

Η έρευνα επίσης επιδιώκει να προσδιορίσει αν ο προσανατολισμός των παιδιών στο εγώ ή το έργο σχετίζεται με το άγχος και την αυτοεκτίμηση των παιδιών για τον εαυτό τους και τις ικανότητές τους.

Σημασία της έρευνας

Η προτεινόμενη έρευνα είναι σημαντικό να γίνει, καθώς μελετά την επίδραση της αντίληψης των σημαντικών άλλων, και πιο συγκεκριμένα των γονέων, στη διαμόρφωση της αντίληψης των παιδιών για τον εαυτό και τις ικανότητές τους, όπως επίσης και στην ενασχόληση και διάκρισή τους στον αθλητισμό. Αυτές οι αντιλήψεις των παιδιών είναι σημαντικές όχι μόνο για τις αθλητικές τους επιδόσεις αλλά και για τη στάση ζωής γενικότερα που αναπτύσσουν απέναντι στον αθλητισμό και την υγιεινή διαβίωση. Τις περισσότερες φορές, όμως, οι γονείς παρασυρμένοι από το ενδιαφέρον και την αγωνία τους για το μέλλον του παιδιού τους δεν αντιλαμβάνονται πως επηρεάζουν τα παιδιά τους στη δημιουργία αντιλήψεων, προτύπων και στερεοτύπων.

Ερευνητικές και στατιστικές υποθέσεις

1. Οι μικρότεροι αθλητές καίτριες θα διαφέρουν από τους μεγαλύτερους αθλητές και αθλήτριες όσον αφορά την αντιλαμβανόμενη γονική εμπλοκή.
2. Οι μικρότεροι αθλητές και αθλήτριες θα διαφέρουν από τους μεγαλύτερους αθλητές και αθλήτριες όσον αφορά την επιθυμητή γονική εμπλοκή.
3. Οι μικρότεροι αθλητές και αθλήτριες θα έχουν χαμηλότερες τιμές από ότι οι μεγαλύτεροι αθλητές και αθλήτριες όσον αφορά το καταστατικό άγχος.
4. Οι μικρότεροι αθλητές και αθλήτριες θα έχουν χαμηλότερες τιμές από ότι οι μεγαλύτεροι αθλητές και αθλήτριες όσον αφορά το χαρακτηριστικό ή άγχος προσωπικότητας (προδιάθεσης).

Μηδενικές Υποθέσεις

1. Οι μικρότεροι αθλητές και αθλήτριες δε θα διαφέρουν από τους μεγαλύτερους αθλητές και αθλήτριες όσον αφορά την αντιλαμβανόμενη γονική εμπλοκή.
2. Οι μικρότεροι αθλητές και αθλήτριες δε θα διαφέρουν από μεγαλύτερους αθλητές και αθλήτριες όσον αφορά την επιθυμητή γονική εμπλοκή.
3. Οι μικρότεροι αθλητές και αθλήτριες δε θα έχουν χαμηλότερες τιμές από ότι οι μεγαλύτεροι αθλητές και αθλήτριες όσον αφορά το καταστατικό άγχος
4. Οι μικρότεροι αθλητές και αθλήτριες δε θα έχουν χαμηλότερες τιμές από ότι οι μεγαλύτεροι αθλητές και αθλήτριες όσον αφορά το χαρακτηριστικό ή άγχος προσωπικότητας (προδιάθεσης).

Λειτουργικοί ορισμοί

Η έννοια **Γονική εμπλοκή** αναφέρεται στις «γονικές συμπεριφορές που στρέφονται προς την εκπαίδευση των παιδιών» (Gonzalez-DeHass et al., 2005, σελ. 3).

Οι **Στόχοι επίτευξης** ορίζονται ως «οι αντιλήψεις σχετικά με τους ευρείς, πρωταρχικούς σκοπούς της συμπεριφοράς επίτευξης» (Urduan, Kneisel, & Mason, 1999, σελ. 124).

Ο όρος **Άγχος** περιγράφει «μία αρνητικά φορτισμένη συναισθηματική κατάσταση που χαρακτηρίζεται από εσωτερική ανησυχία και νευρικότητα» (LeUnes, 2008, σελ. 87).

Ως **Αυτοεκτίμηση** ορίζεται «η εκτίμηση του ατόμου για τον εαυτό του ή η προσωπική κρίση για την αξία του» (Pervin & John, 2001, σελ. 266).

Περιορισμοί της έρευνας

Προϋπόθεση για τη συμμετοχή στην έρευνα ήταν το να είναι κανείς αθλητής του στίβου εν ενεργεία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Ανασκόπηση Βιβλιογραφίας

Οφέλη του αθλητισμού

Στη σημερινή εποχή ο αθλητισμός έχει εξέχουσα θέση στη ζωή των παιδιών και των εφήβων, γεγονός το οποίο αποδίδεται σε μία πληθώρα, τόσο σωματικών, όσο και ψυχολογικών και κοινωνικών παραγόντων. Πιο συγκεκριμένα, οι νέοι άνθρωποι επιδίδονται συνήθως σε αθλητικές δραστηριότητες προκειμένου να διατηρηθούν σε καλή φυσική κατάσταση και να αποκτήσουν ικανοποιητική εικόνα για το σώμα τους. Στην επίτευξη αυτού του σκοπού ο αθλητισμός συμβάλλει μέσα από την απόκτηση υγιεινών συνθηκών ζωής και διατροφής και την ανάπτυξη αντιστάσεων απέναντι σε καταχρήσεις, όπως το αλκοόλ και τα ναρκωτικά. Επιπλέον, σε ό,τι αφορά τον τομέα της υγείας, τα παιδιά που αθλούνται έχουν μικρότερες πιθανότητες να υποφέρουν αργότερα στη ζωή τους από προβλήματα, όπως η υψηλή πίεση, ο διαβήτης, η παχυσαρκία και η στεφανιαία νόσος (LeBlanc & Dickson, 1997).

Οι Morgan και Goldston (1987) τόνισαν ότι η άσκηση συμβάλλει αποφασιστικά στην ψυχική υγεία του παιδιού μέσα από την μείωση του άγχους, τη βελτίωση της διάθεσης, την ευχαρίστηση και την ικανοποίησή του. Με άλλα λόγια, η ενασχόληση με τον αθλητισμό αποτελεί μία διέξοδο από τα προβλήματα της καθημερινότητας και τη σχολική πίεση, καθώς προσφέρει τη δυνατότητα χαλάρωσης και διασκέδασης.

Ο Arnold (2001), από την πλευρά του, υποστήριξε ότι ο αθλητισμός θα πρέπει να γίνεται αντιληπτός ως ένα πεδίο συνυφασμένο με ηθικές αξίες. Πιο συγκεκριμένα, τα αθλήματα δε συνεπάγονται μονό σεβασμό στους κανόνες του παιχνιδιού, αλλά σχετίζονται με το σεβασμό στον αντίπαλο, με ίσες ευκαιρίες για επιδόσεις, όπως επίσης, και με συνεργασία και δικαιοσύνη. Δηλαδή, ο αθλητισμός συντελεί στην κοινωνικοποίηση των

παιδιών, μέσα από τη συναναστροφή με τους συναθλητές τους και την ένταξη σε ομάδα, και τα βοηθάει να αναπτύξουν αξίες, όπως η πειθαρχία και το ομαδικό πνεύμα.

Ένα ακόμη ζήτημα, το οποίο χρήζει ιδιαίτερης αναφοράς, είναι το γεγονός ότι ο αθλητισμός, ιδιαίτερα ο ομαδικός, παρέχει ευκαιρίες ένταξης και συμμετοχής σε ενδεχομένως περιθωριοποιημένες ομάδες μαθητών, όπως τα κορίτσια και οι μαθητές με χαμηλές δεξιότητες (Hastie, 1998). Πιο συγκεκριμένα, η συμμετοχή αυτών των μαθητών σε ομάδα συνοδεύεται από την αίσθηση ότι ανήκουν κάπου και ότι χαίρουν της εμπιστοσύνης των συναθλητών τους. Κατά συνέπεια, έχουν τη δυνατότητα, όχι μόνο να βελτιώσουν τις δεξιότητές τους, αλλά και να συμβάλλουν θετικά στους στόχους της ομάδας τους.

Ωστόσο, τα παιδιά δε λαμβάνουν πάντα υπόψη τα οφέλη που μπορούν να αποκομίσουν από τον αθλητισμό προκειμένου να ασχοληθούν με αυτόν, αλλά παρακινούνται από διαφορετικούς, πιο προσωπικούς παράγοντες. Σε ό,τι αφορά τα κίνητρα των παιδιών για συμμετοχή στον αθλητισμό, έχουν διεξαχθεί πολλές έρευνες με αρκετά ενδιαφέροντα αποτελέσματα. Πιο συγκεκριμένα, οι Ewing και Seefeldt (1989) κατέδειξαν τη διασκέδαση ως τον κορυφαίο παράγοντα για την εμπλοκή σε κάποιο άθλημα. Επίσης, οι Weinberg και Gould (2007) εξήραν τη σημασία της βελτίωσης των δεξιοτήτων, της άσκησης, της συναναστροφής με φίλους, της συγκίνησης του διαγωνισμού και της πραγματοποίησης μιας δραστηριότητας στην οποία είναι καλοί οι μικροί αθλητές, ως παράγοντες συμμετοχής στο άθλημα.

Στο ίδιο μήκος κύματος κινείται και ο Biddle (1998), ο οποίος κατέδειξε ως κορυφαία κίνητρα τη διασκέδαση, την κοινωνική αλληλεπίδραση και την ανάπτυξη δεξιοτήτων. Ωστόσο, οι Allender, Cowburn και Foster (2006) διαφοροποιήθηκαν λίγο από την παραπάνω άποψη, καθώς πρόσθεσαν τη διαχείριση του βάρους σαν συνήθη αιτία συμμετοχής στον αθλητισμό. Επιπλέον, επεσήμαναν ότι ιδιαίτερα τα νεαρά κορίτσια

ασχολούνται με τον αθλητισμό ωθούμενα από την ανησυχία σχετικά με τη διατήρηση ενός λεπτού σώματος.

Τέλος, ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα αποτελέσματα της έρευνας που πραγματοποίησαν οι Longhurst και Sprink (1987), προκειμένου να εξετάσουν τα κίνητρα συμμετοχής στον αθλητισμό των νέων της Αυστραλίας. Στην έρευνα συμμετείχαν 404 παιδιά, ηλικίας 8 έως 18 ετών, από 5 διαφορετικά αθλήματα. Οι απαντήσεις τους κατέδειξαν ότι οι πιο σημαντικοί λόγοι συμμετοχής στον αθλητισμό ήταν η βελτίωση των δεξιοτήτων, η διατήρηση καλής φυσικής κατάστασης, ο συναγωνισμός, η εκμάθηση νέων δεξιοτήτων και η πρόκληση. Αξίζει να σημειωθεί ότι ανάμεσα στα αγόρια και τα κορίτσια δεν παρατηρήθηκαν σημαντικές διαφορές στις απαντήσεις, ενώ σε ό,τι αφορά την ηλικία, παρατηρήθηκε ότι, όσο νεότεροι ήταν οι συμμετέχοντες, τόσο περισσότερο παρακινούνταν από εξωτερικά και κοινωνικά κίνητρα. Επίσης, οι συμμετέχοντες στην κολύμβηση αξιολόγησαν τη διασκέδαση, τη φιλία, τη δράση και τον ενθουσιασμό σαν λιγότερο σημαντικά απ' ότι όλοι οι υπόλοιποι αθλητές.

Γίνεται, λοιπόν, κατανοητό ότι ο αθλητισμός είναι μία εξαιρετικά επωφελής δραστηριότητα για τα παιδιά, καθώς, πέρα από τα αντικειμενικά οφέλη που έχει να επιδείξει, τους προσφέρει τη δυνατότητα διασκέδασης, χαλάρωσης και κοινωνικής συναναστροφής με συνομήλικα άτομα.

Γονική εμπλοκή

Το ζήτημα της γονικής εμπλοκής στον παιδικό αθλητισμό έχει γίνει κατά καιρούς αντικείμενο πολλών ερευνών, εξαιτίας της μεγάλης σημασίας της, καθώς επίσης και των πολλών τρόπων με τους οποίους μπορεί να λάβει χώρα. Πιο συγκεκριμένα, η γονική εμπλοκή μπορεί να είναι άμεση, είτε με τη μορφή της υποστήριξης στον αθλητή (Scanlan &

Lewthwaite, 1986), είτε με τη μορφή της πίεσης για καλύτερη απόδοση (Brustad, 1988; Scanlan & Lewthwaite, 1986). Η γονική εμπλοκή μπορεί να είναι, όμως, και έμμεση, καθώς οι γονείς λειτουργούν σαν πρότυπο για τα παιδιά (Moore, Lombardi, White, Campbell, Oliveria, & Ellison, 1991; Mota & Silva, 1999), με αποτέλεσμα η ενασχόλησή τους με τον αθλητισμό να επηρεάζει τα παιδιά τους προς την ίδια κατεύθυνση.

Οι γονείς ενσυνείδητα και ασυνείδητα μπορούν με τη συμπεριφορά και τις προσδοκίες τους να επηρεάσουν την αντίληψη του παιδιού για τις ικανότητές του, το χρονικό διάστημα συμμετοχής του στον αθλητισμό, την ευχαρίστηση που θα βιώσει, αλλά και την επίδοσή του (Hellstedt, 1988; Scanlan & Lewthwaite, 1986; Weiss & Ferrer-Caja, 2002). Οι γονικές προσδοκίες μπορούν, είτε να προωθήσουν την επιτυχία και τη διασκέδαση των παιδιών στον αθλητισμό (McElroy & Kirkendall, 1980; Scanlan & Lewthwaite, 1985), είτε να αποτελέσουν πηγή πίεσης και άγχους και, κατά συνέπεια, ανασταλτικό παράγοντα της συμμετοχής σε αυτόν (Brustad, 1988).

Αναφορικά με τους τρόπους με τους οποίους οι γονείς εμπλέκονται στην αθλητική δραστηριότητα των παιδιών τους, οι Fredricks και Eccles (2004) υποστήριξαν ότι οι γονείς αναλαμβάνουν τρεις βασικούς ρόλους: *προμηθευτές*, *ερμηνευτές* και *μοντέλα ρόλου*. Ο πρώτος ρόλος περιλαμβάνει τα οικονομικά, τη μεταφορά και την παροχή ευκαιριών στα παιδιά να δοκιμάσουν και να βιώσουν τον αθλητισμό (Côté, 1999; Harwood & Knight, 2009). Ο δεύτερος ρόλος σχετίζεται με τις συναισθηματικές αντιδράσεις των γονέων απέναντι στον αθλητισμό των παιδιών τους, οι οποίες μπορούν να επηρεάσουν τις αντιλήψεις των τελευταίων για τις ικανότητές και την αξία που δίνουν στην αθλητική δραστηριότητα (Fredricks & Eccles, 2004). Τέλος, ο ρόλος των γονέων ως μοντέλα ρόλου αφορά το να αθλούνται οι ίδιοι και να αποτελούν πρότυπο για τα παιδιά ή το πώς συμπεριφέρονται στα άλλα άτομα που εμπλέκονται στον αθλητισμό, όπως οι συναθλητές και ο προπονητής (Lauer et al., 2010).

Έχει διεξαχθεί μεγάλος αριθμός μελετών που πιστοποιούν τη σχέση ανάμεσα στη λειτουργία των γονέων ως μοντέλα ρόλου και τον αθλητισμό των παιδιών τους (DiLorenzo, Stucky-Ropp, Vander Wal, & Gotham; Freedson & Evenson, 1991). Πιο συγκεκριμένα, οι Bois et al. (2005) πραγματοποίησαν έρευνα, χρησιμοποιώντας σαν δείγμα 152 Γάλλους μαθητές δημοτικού και τους γονείς τους, προκειμένου να μελετήσουν πώς επέδρασαν στις αντιλήψεις των παιδιών και την ενασχόλησή τους με τον αθλητισμό οι αθλητικές δραστηριότητες των γονέων τους, καθώς επίσης και οι αντιλήψεις τους για τις σωματικές ικανότητες των παιδιών τους. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, η στάση των μητέρων απέναντι στον αθλητισμό είχε άμεση επίδραση στο χρόνο που αφιέρωναν τα παιδιά τους στη σωματική δραστηριότητα. Σε ό,τι αφορά τους πατέρες, κατέστη σαφές από τα αποτελέσματα της έρευνας ότι οι πεποιθήσεις τους επηρέασαν άμεσα τη σωματική δραστηριότητα των παιδιών τους. Με άλλα λόγια, οι ερευνητές συνήγαγαν ότι οι γονείς μπορούν να επηρεάσουν το βαθμό σωματικής δραστηριότητας των παιδιών τους με άμεσους ή έμμεσους τρόπους, δηλαδή μέσω της δικής τους σωματικής δραστηριότητας ή μέσω των πεποιθήσεών τους σχετικά με τις ικανότητες των παιδιών τους.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η ίδια θέση επιβεβαιώθηκε και από μία άλλη έρευνα (Moore et al., 1991), η οποία προκειμένου να καθορίσει τη σχέση ανάμεσα στα επίπεδα δραστηριότητας των γονέων και εκείνα των νέων παιδιών, παρακολούθησε τη σωματική δραστηριότητα με μία μηχανική συσκευή σε 100 παιδιά, από 4 μέχρι 7 ετών, σε 99 από τις μητέρες τους και σε 92 από τους πατέρες τους. Τα παιδιά των δραστήριων μητέρων ήταν 2 φορές πιο πιθανό να είναι δραστήρια απ' ό,τι τα παιδιά των αδρανών μητέρων και η αναλογία του να είναι δραστήρια τα παιδιά των δραστήριων πατέρων ήταν 3,5 φορές περισσότερο. Επίσης, όταν και οι δύο γονείς ήταν δραστήριοι, τα παιδιά ήταν 5,8 φορές πιο πιθανό να είναι δραστήρια απ' ό,τι τα παιδιά δύο αδρανών γονέων. Ο πιθανός μηχανισμός για αυτή τη σχέση μεταξύ των επιπέδων δραστηριότητας γονέων και παιδιού περιλαμβάνει τη χρησιμότητα των γονέων σαν μοντέλα ρόλου, την υποστήριξη από τους δραστήριους

γονείς στη συμμετοχή των παιδιών τους σε κάποια σωματική δραστηριότητα, όπως επίσης και γενετικά μεταφερόμενους παράγοντες που προδιαθέτουν το παιδί σε αυξημένα επίπεδα σωματικής δραστηριότητας.

Ωστόσο, η συμμετοχή των γονέων στον αθλητισμό δεν είναι ο μόνος παράγοντας κινητοποίησης των παιδιών τους προς την κατεύθυνση της συμμετοχής και των ίδιων σε κάποιο άθλημα, καθώς οι γονείς πολλές φορές επιδεικνύουν μία ποικιλία συμπεριφορών που ωθούν τα παιδιά στην αθλητική δραστηριότητα, όπως η υποστήριξη και η πίεση. Η *υποστήριξη* από τους γονείς έχει συνδεθεί με την παρακίνηση και τη διασκέδαση στον αθλητισμό (Brustad, 1988, 1996; Sánchez-Miguel, Leo, Sánchez-Oliva, Amado, & García-Calvo, 2013), ενώ η *γονική πίεση* με φαινόμενα όπως το αυξημένο άγχος και η επαγγελματική εξουθένωση (Gould et al., 1996; Leff & Hoyle, 1995).

Οι Harwood και Knight (2009) εξέτασαν τις αντιλήψεις των παιδιών για την εμπλοκή των γονέων τους σε όλους τους τύπους εξωσχολικών δραστηριοτήτων τους. Για το σκοπό αυτό, λήφθηκαν υπόψη ο χρόνος που αφιέρωναν τα παιδιά στις δραστηριότητές τους και η συναισθηματική εμπειρία που αποκόμιζαν από τη συμμετοχή τους σ' αυτές. Μετά την επεξεργασία των δεδομένων, προέκυψε ότι η αντιληπτή γονική υποστήριξη συνδέθηκε, τόσο με το χρόνο που ασχολούνταν τα παιδιά με τις δραστηριότητές τους, όσο και με τη διασκέδαση που βίωναν κατά τη διάρκεια της συμμετοχής τους. Η αντιληπτή γονική πίεση, από την άλλη πλευρά, συνδέθηκε με το άγχος των παιδιών και συσχετίστηκε αρνητικά με την αναφερόμενη από τα παιδιά διασκέδαση.

Στο ίδιο μήκος κύματος κινούνται και τα αποτελέσματα της έρευνας των Scanlan και Lewthwaite (1986) πάνω στη γονική και προπονητική εμπλοκή, με τη συμμετοχή νεαρών παλαιστών. Αυτά, λοιπόν, κατέδειξαν ότι οι αθλητές που αντιλαμβάνονταν μεγαλύτερη γονική και προπονητική ικανοποίηση από την απόδοσή τους στο άθλημα και πιο θετική ενήλικη εμπλοκή στον αθλητισμό, ένιωθαν μεγαλύτερη απόλαυση και ικανοποίηση κατά τη

διάρκεια της σεζόν, σε αντίθεση με τους υπόλοιπους. Επίσης, οι ερευνητές συμπέραναν ότι η μητρική πίεση και η διασκέδαση των αθλητών κατά τη διάρκεια της σεζόν ήταν αντιστρόφως ανάλογες. Αυτό το τελευταίο συμπέρασμα επισημάνθηκε και σε μία άλλη έρευνά τους (Scanlan & Lewthwaite, 1988), μέσα από την οποία διαπίστωσαν ότι τα αγόρια που ανέφεραν λιγότερη διασκέδαση στον αθλητισμό αντιλαμβάνονταν περισσότερη πίεση από τις μητέρες τους.

Με το ζήτημα της γονικής ενθάρρυνσης, όμως, ασχολήθηκε και ο Brustad (1993), ο οποίος μετά από σχετική έρευνα που πραγματοποίησε, διαπίστωσε ότι όσο περισσότερη ενθάρρυνση λάμβαναν οι νεαροί αθλητές από τους γονείς τους, τόσο μεγαλύτερη αντιλαμβάνονταν ότι ήταν η σωματική τους ικανότητα. Επιπλέον, ο VanYperen (1995) ανέφερε ότι η γονική υποστήριξη λειτουργεί σαν ρυθμιστής προκειμένου να ανακουφίσει τους αθλητές από το άγχος της εκτέλεσης και σε καμία περίπτωση δεν σχετίζεται με τη συζυγική κατάσταση των γονέων (παντρεμένοι ή χωρισμένοι) και με το εθνικό τους υπόβαθρο.

Αναφορικά με τη σχέση του φύλου και της γονικής συμπεριφοράς, οι Leff και Hoyle (1995), έχοντας πραγματοποιήσει έρευνα σε έφηβους παίκτες του τένις, διαπίστωσαν ότι τα κορίτσια αντιλαμβάνονταν περισσότερη υποστήριξη από τους γονείς τους απ' ότι τα αγόρια. Πιο συγκεκριμένα, τα αγόρια αντιλαμβάνονταν υψηλότερα επίπεδα πίεσης από τον πατέρα, παρά από τη μητέρα τους, ενώ, αντιθέτως, τα κορίτσια αντιλαμβάνονταν παρόμοια επίπεδα πίεσης και από τον πατέρα και από τη μητέρα τους. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι και για τα κορίτσια και για τα αγόρια η γονική υποστήριξη που έγινε αντιληπτή ήταν θετικά συνδεδεμένη με τη διασκέδαση που άντλησαν από τη συμμετοχή τους στο τένις και με την αυτοεκτίμηση τους.

Ένα από τα ευρήματα της παραπάνω έρευνας το οποίο χρήζει ιδιαίτερης αναφοράς είναι η υψηλότερη πίεση που αντιλαμβάνονται τα αγόρια από τον πατέρα τους, γεγονός το

οποίο δεν είναι τυχαίο, καθώς επισημαίνεται και από άλλους ερευνητές. Πιο συγκεκριμένα, θεωρείται ότι στην περίπτωση νεαρών αντρών αθλητών, η υποστήριξη και ενθάρρυνση απ' τον πατέρα είναι πιο σημαντική απ' ότι από τη μητέρα (Feltz, Lirg, & Albrecht, 1992; Hill, 1993; Snyder & Spreitzer, 1973; Yang et al., 1996). Αυτό μπορεί να οφείλεται στη συχνότερη συμμετοχή και ενδιαφέρον των πατέρων για τον αθλητισμό, παρέχοντας με τον τρόπο αυτό ένα μοντέλο ρόλου, άξιο παρατήρησης και μίμησης από τα παιδιά τους (Snyder & Spreitzer, 1973).

Εν κατακλείδι, ο ρόλος των γονέων στην αθλητική εμπειρία του νεαρού αθλητή είναι καίριας σημασίας για την περαιτέρω στάση του παιδιού απέναντι στο άθλημα. Επίσης, το μέγεθος της γονικής εμπλοκής και της πίεσης, όπως επίσης και η σημασία που τα παιδιά νιώθουν ότι οι γονείς δίνουν στην απόδοσή τους, μπορεί να έχουν αρνητική ή θετική επίδραση στις συναισθηματικές αντιδράσεις τους, τους προσανατολισμούς στόχου, τον ανταγωνισμό, καθώς και το χρονικό διάστημα της συμμετοχής τους στον αθλητισμό.

Θεωρία των στόχων επίτευξης

Σύμφωνα με τη *Θεωρία των Στόχων Επίτευξης*, «το άτομο είναι ένας λογικός, προσανατολισμένος στο στόχο οργανισμός, που λειτουργεί με σκόπιμο τρόπο, και οι στόχοι επίτευξης διέπουν τις πεποιθήσεις επίτευξης και καθοδηγούν την επακόλουθη λήψη αποφάσεων και τη συμπεριφορά στα πλαίσια επίτευξης» (Roberts, 2012, σελ. 8). Έτσι, ο σκοπός κάθε δράσης έγκειται στην επιθυμία του ατόμου, από τη μία πλευρά, να επιδείξει ικανότητα και από την άλλη πλευρά, να αποφύγει να επιδείξει έλλειψη ικανότητας στο εκάστοτε περιβάλλον επίτευξης (Duda, 2007; Nicholls, 1984).

Με βάση αυτό τον ορισμό, ο Nicholls (1984, 1989) υποστήριξε ότι υπάρχουν δύο προσανατολισμοί στόχου, ο *προσανατολισμός στο καθήκον* και ο *προσανατολισμός στο*

εγώ. Οι δύο προσανατολισμοί αντιπροσωπεύουν τους διαφορετικούς τρόπους με τους οποίους ορίζει κανείς την επιτυχία και την αποτυχία, καθώς επίσης και τα κριτήρια με τα οποία κρίνει τις ικανότητές του.

Αυτοί οι προσανατολισμοί στόχου έγιναν αντικείμενο μελέτης πολλών κατοπινών ερευνών και αποδόθηκαν με διαφορετικούς όρους. Για παράδειγμα, η Dweck αναφέρθηκε στον προσανατολισμό στο καθήκον ως *στόχο μάθησης* και στον προσανατολισμό στο εγώ ως *στόχο επίδοσης* (Dweck, 1986; Dweck & Leggett, 1988), ενώ η Ames έκανε διάκριση ανάμεσα στους *στόχους δεξιοτεχνίας και ικανότητας*, αντίστοιχα (Ames, 1984).

Ορισμένοι ερευνητές, εντούτοις, υποστηρίζουν ότι οι προσανατολισμοί των στόχων επίτευξης είναι δυνατόν να χωριστούν σε τρεις κατευθύνσεις (Elliot & Church, 1997; Skaalvik, 1997). Πιο συγκεκριμένα, ο στόχος μάθησης παραμένει ακέραιος, ενώ ο στόχος επίδοσης χωρίζεται σε δύο εννοιολογικά διαφορετικές κατευθύνσεις, τον προσανατολισμό επίδοσης-προσέγγισης και τον προσανατολισμό επίδοσης-αποφυγής. Ο προσανατολισμός επίδοσης-προσέγγισης αναφέρεται στην επιδίωξη των ατόμων να είναι καλύτερα από τους άλλους, επιδεικνύοντας τις ικανότητές τους, και να αποσπούν θετικές κριτικές (Gonida, Voulala, & Kiosseoglou, 2009). Αντίθετα, ο προσανατολισμός επίδοσης-αποφυγής εστιάζει στην αποφυγή από τα άτομα να φανούν ανεπαρκή ή λιγότερο ικανά από τους άλλους και να εισπράξουν αρνητική κριτική (Elliot & Church, 1997; Leondari & Gialamas, 2002).

Όταν ένα άτομο είναι προσανατολισμένο στο καθήκον, ο σκοπός της δράσης του είναι η ανάπτυξη δεξιοτεχνίας, η βελτίωση της απόδοσής του και η μάθηση. Κατά συνέπεια, ως επιτυχία κρίνεται η επίτευξη των παραπάνω στόχων (Nicholls, 1984, 1989). Τα αποτελέσματα σχετικών ερευνών έχουν δείξει ότι ο προσανατολισμός στο καθήκον σχετίζεται θετικά με το ενδιαφέρον των παιδιών, την προσπάθεια, την επιμονή στην επίτευξη ενός στόχου, όπως επίσης και στις καλύτερες επιδόσεις (Duda, 2007; Dweck & Leggett, 1988; Midgley, Anderman, & Hicks, 1995). Στην περίπτωση δε, που τα παιδιά

αντιμετωπίσουν εμπόδια ή αποτυχίες, είναι πιθανότερο να τα αποδώσουν στην έλλειψη προσπάθειας, παρά ικανοτήτων, και τείνουν να προσπαθούν περισσότερο, αντιμετωπίζοντας την κατάσταση ως πρόκληση για τις δυνατότητές τους (Dweck & Leggett, 1988).

Αντίθετα, τα προσανατολισμένα στο εγώ παιδιά επιδιώκουν να αποσπούν θετικές κριτικές για τις ικανότητές τους, να αποδεικνύουν την ανωτερότητά τους απέναντι στους άλλους, βάζοντας τον εαυτό τους σε διαδικασία συνεχούς σύγκρισης, να κερδίζουν αμοιβές ή να αποφύγουν την αρνητική κριτική (Nicholls, 1984, 1989; Pintrich, 2003). Με άλλα λόγια, η επιτυχία γι' αυτούς κρίνεται από την υπέρβαση της επίδοσης των άλλων, ιδιαίτερα όταν αυτή έχει επιτευχθεί με τη μικρότερη δυνατή προσπάθεια (Duda, 2007; Nicholls, 1989). Όπως υποστήριξε ο Nicholls (1978), τα παιδιά αρχίζουν να αντιλαμβάνονται τις ικανότητές τους γύρω στα 12 έτη, καθώς μέχρι εκείνη την ηλικία δεν είναι αρκετά ώριμα, ώστε να διακρίνουν την τύχη, τη δυσκολία του καθήκοντος και την προσπάθεια από την ικανότητα. Εφόσον τα παιδιά πετύχουν αυτή τη διάκριση, μόνο τότε αρχίζει να αναπτύσσεται ο προσανατολισμός τους στο εγώ (Nicholls, 1978).

Αξίζει να σημειωθεί ότι τα άτομα που είναι προσανατολισμένα στο εγώ, έχουν εύθραυστες πεποιθήσεις ικανότητας (Dweck, 1986). Για το λόγο αυτό, όταν έχουν αμφιβολίες για τις ικανότητές τους, εκδηλώνουν δυσπροσαρμοστικές συμπεριφορές επίτευξης (Nicholls, 1989), αποφεύγοντας συνήθως τις καταστάσεις που θεωρούν δύσκολες ή προκλητικές και, όταν αντιμετωπίζουν εμπόδια ή αποτυχίες, τείνουν να τα αποδίδουν στην έλλειψη ικανότητας, αποθαρρύνονται και μπορεί να εγκαταλείψουν εντελώς την προσπάθεια, παρουσιάζοντας συναισθηματικές αντιδράσεις όπως ντροπή, άγχος και απογοήτευση (Elliott & Dweck, 1988; Roberts, 2012).

Στη διαμόρφωση των προσανατολισμών στόχου του ατόμου σημαντικό ρόλο παίζει και το περιβάλλον του, ανάλογα με τη στάση που τηρεί (Biddle, Wang, Kavussanu, & Spray,

2003; Hein & Hagger, 2007). Πιο συγκεκριμένα, όταν προάγει τον ανταγωνισμό και την αξιολόγηση, ενισχύει τον προσανατολισμό στο εγώ, ενώ, όταν δίνει έμφαση στη μάθηση, τη συμμετοχή και την ανάπτυξη δεξιοτήτων, ωθεί τα άτομα να προσανατολιστούν περισσότερο στο καθήκον (Ames & Archer, 1988; Duda & Hom, 1993; Fry & Newton, 2003; Nicholls, 1989). Κατά συνέπεια, όταν οι γονείς δίνουν έμφαση στη μάθηση και στην απόκτηση δεξιοτήτων, τα παιδιά είναι πιο πιθανό να υιοθετήσουν στόχους καθήκοντος και, κατ' επέκταση, να εκδηλώσουν προσαρμοστικά πρότυπα μάθησης. Αντίθετα, όταν οι γονείς δίνουν έμφαση στις επιδόσεις και τη σύγκριση με τους άλλους, τα παιδιά είναι πιθανότερο να υιοθετήσουν στόχους του εγώ και, εν συνεχεία, να εκδηλώσουν δυσπροσαρμοστικά πρότυπα μάθησης (Friedel, Cortina, Turner, & Midgley, 2007; Gonida, Kiosseoglou, & Voulala, 2007).

Αναφορικά με τη σχέση ανάμεσα στη γονική εμπλοκή και τον προσανατολισμό των στόχων των νεαρών αθλητών, η White (2007) συνήγαγε, μετά τη μελέτη σχετικών ερευνών, ότι τα παιδιά με υψηλό προσανατολισμό στο καθήκον αντιλαμβάνονταν το κλίμα που δημιουργούσαν οι γονείς τους ως προσανατολισμένο στο καθήκον, δηλαδή οι τελευταίοι εστίαζαν στη διαδικασία του αθλητισμού και σε θέματα όπως η μάθηση, η διασκέδαση και η συνεργασία. Αντίθετα, τα παιδιά με υψηλό προσανατολισμό στο εγώ έτειναν να αντιλαμβάνονται το κλίμα που δημιουργούσαν οι γονείς τους ως προσανατολισμένο στο εγώ. Στην περίπτωση αυτή, οι γονείς εστίαζαν στην απόδοση των παιδιών τους και σε θέματα όπως η σύγκριση και οι επιδόσεις.

Την παραπάνω θέση υποστήριξαν και οι Ebbeck και Becker (1994), οι οποίες, μετά από έρευνα που διεξήγαγαν με έφηβους ποδοσφαιριστές, διαπίστωσαν ότι ο αντιληπτός από τα παιδιά προσανατολισμός των γονέων τους στο καθήκον συνδέθηκε με υψηλότερες βαθμολογίες στον δικό τους προσανατολισμό στο καθήκον. Από την άλλη πλευρά, οι έφηβοι που αντιλήφθηκαν ότι οι γονείς τους προωθούσαν στόχους σχετικούς με το εγώ,

σημείωσαν υψηλότερες βαθμολογίες στον δικό τους προσανατολισμό στο εγώ. Γίνεται, λοιπόν, κατανοητό ότι τα παιδιά δίνουν μεγάλη σημασία στις στάσεις και στις πεποιθήσεις των γονέων τους σχετικά με τον αθλητισμό, προκειμένου να διαμορφώσουν τους δικούς τους στόχους επίτευξης. Με άλλα λόγια, «αντικατοπτρίζουν» μέσα από τις στάσεις και τους στόχους τους τις αξίες που αντιλαμβάνονται ότι προωθούν οι γονείς τους.

Σχετικά με το ζήτημα των στόχων έχει ιδιαίτερη αξία να συζητηθεί το πώς οι στόχοι των παιδιών σχετίζονται με το άγχος που ενδεχομένως τους προκαλεί ο αθλητισμός και τα επίπεδα της αυτοεκτίμησής τους. Αυτά τα δύο ζητήματα έχουν γίνει κατά καιρούς αντικείμενο μελέτης από πολλούς ερευνητές.

Στόχοι επίτευξης και άγχος

Το *άγχος* είναι «μία αρνητικά φορτισμένη συναισθηματική κατάσταση που χαρακτηρίζεται από εσωτερική ανησυχία και νευρικότητα» (LeUnes, 2008, σελ. 87). Κατά συνέπεια, αποτελείται από ένα γνωστικό και ένα σωματικό μέρος. Το γνωστικό άγχος περιλαμβάνει τη στεναχώρια και το φόβο, ενώ το σωματικό άγχος αναφέρεται στη σωματική ενεργοποίηση που γίνεται αντιληπτή από το άτομο (Weinberg & Gould, 2007).

Ο Spielberger (1966) διέκρινε το *άγχος σε άγχος της κατάστασης και άγχος ως χαρακτηριστικό*. Το *άγχος της κατάστασης* «χαρακτηρίζεται από υποκειμενικά, αντιληπτά συναισθήματα φόβου και έντασης, συνοδευόμενα ή συνδεδεμένα με ενεργοποίηση ή διέγερση του αυτόνομου νευρικού συστήματος» (Spielberger, 1966, σελ. 17), ενώ το *άγχος ως χαρακτηριστικό* αναφέρεται στην αντίληψη από το άτομο αντικειμενικά ακίνδυνων καταστάσεων ως απειλητικές και στην επακόλουθη δυσανάλογη αντίδρασή του προς αυτές (Spielberger, 1966). Το *άγχος της κατάστασης* χωρίζεται με τη σειρά του σε γνωστικό και σωματικό *άγχος της κατάστασης*. Το γνωστικό *άγχος της κατάστασης* χαρακτηρίζεται από

στεναχώρια και συναισθηματική εξάντληση (LeUnes, 2008), ενώ το σωματικό άγχος της κατάστασης αφορά σωματικά συμπτώματα, όπως η εφίδρωση και η ταχυπαλμία (Ommundsen & Pedersen, 1999).

Έχει επισημανθεί από πολλούς ερευνητές ότι το άγχος συνδέεται περισσότερο με τον προσανατολισμό στο εγώ, ιδιαίτερα όταν συνοδεύεται από αντιλήψεις χαμηλής ικανότητας, παρά με τον προσανατολισμό στο καθήκον (Biddle et al., 2003; Παραϊοαννου & Κουλι, 1999). Αυτή η θέση επιβεβαιώνεται και από τη μελέτη των Digelidis και Παραϊοαννου (1999), οι οποίοι διερεύνησαν τις διαφορές στην παρακίνηση των μαθητών, στις αυτο-αντιλήψεις, στους προσανατολισμούς καθήκοντος και εγώ και στην αντίληψη του παρακινητικού κλίματος στα ελληνικά μαθήματα φυσικής αγωγής, ανάλογα με την ηλικία. Στη μελέτη έλαβαν μέρος 674 μαθητές από 10 μέχρι 17 ετών και τα αποτελέσματα κατέδειξαν ότι οι μεγαλύτεροι μαθητές γυμνασίου είχαν χαμηλότερη βαθμολογία στις κλίμακες που προσδιόριζαν την εσωτερική παρακίνηση, τους αντιληπτούς στόχους μάθησης στην τάξη, τον προσανατολισμό στο καθήκον και την αντιληπτή αθλητική ικανότητα απ' ότι οι μικρότεροι μαθητές γυμνασίου και δημοτικού. Επίσης, οι μαθητές γυμνασίου είχαν χαμηλότερες βαθμολογίες στην κλίμακα αντιληπτής σωματικής εμφάνισης και υψηλότερες βαθμολογίες στις ανησυχίες σχετικά με τα λάθη απ' ότι οι μαθητές δημοτικού σχολείου. Με άλλα λόγια, αντλήθηκε το συμπέρασμα ότι, όσο μεγάλωναν τα παιδιά, τόσο αυξανόταν το άγχος και οι εξωτερικοί παράγοντες παρακίνησης στον αθλητισμό.

Οι Ommundsen και Pedersen (1999) εξέτασαν τις σχέσεις ανάμεσα στους στόχους των νεαρών αθλητών και το άγχος ως χαρακτηριστικό. Για το σκοπό αυτό, συνέλεξαν δεδομένα από 136 νεαρούς αθλητές, ηλικίας 13-18 ετών, από τη Νορβηγία. Έτσι, τα αποτελέσματα αποκάλυψαν ότι ο υψηλός προσανατολισμός στο καθήκον σχετίστηκε

αρνητικά με το γνωστικό άγχος των αθλητών, ενώ, αντίθετα, δε βρέθηκε σχέση ανάμεσα στους στόχους του εγώ και το άγχος ως χαρακτηριστικό.

Για πρώτη φορά, ο Martens (1977) αναφέρθηκε σε μία άλλη μορφή άγχους, το *ανταγωνιστικό άγχος ως χαρακτηριστικό*. Στην περίπτωση αυτή, οι ανταγωνιστικές καταστάσεις στον αθλητισμό γίνονται αντιληπτές ως απειλητικές και, συνακόλουθα, τα άτομα αντιδρούν όπως και στις περιπτώσεις του άγχους της κατάστασης (Martens, 1977; Smith, Smoll, & Barnett, 1995). Σύμφωνα με τον Passer (1984), το άγχος ανταγωνισμού οφείλεται στις αλληλεπιδράσεις του παιδιού με τους γονείς και τον κοινωνικό του περίγυρο, καθώς και στην προϊστορία επιτυχίας και αποτυχίας στον τομέα επίτευξης.

Οι Ntoumanis και Biddle (1998) εξέτασαν τις σχέσεις των προσανατολισμών στόχου και του αντιληπτού παρακινητικού κλίματος με τις αντιλήψεις ανταγωνιστικού άγχους ως χαρακτηριστικό σε ένα δείγμα φοιτητών που συμμετείχαν σε διαφορετικά ομαδικά αθλήματα. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι αντιλήψεις του κλίματος απόδοσης ήταν συνδεδεμένες με τον προσανατολισμό στο εγώ, ενώ οι αντιλήψεις του κλίματος δεξιότητας ήταν συνδεδεμένες με τον προσανατολισμό στο καθήκον. Επιπλέον, φάνηκε ότι περισσότερο ο προσανατολισμός στο εγώ, παρά ο προσανατολισμός στο καθήκον, σχετιζόταν με το άγχος. Τέλος, προέκυψε ότι το παρακινητικό κλίμα επιδρούσε έμμεσα στο ανταγωνιστικό άγχος του κάθε αθλητή, ανάλογα με τον προσανατολισμό στόχου που αυτός υιοθετούσε.

Μία ακόμα μελέτη σχετικά με το θέμα αυτό πραγματοποιήθηκε από την White (1998), με σκοπό να διερευνήσει τις επιδράσεις των προσανατολισμών καθήκοντος και εγώ των εφήβων στις αντιλήψεις τους για το παρακινητικό κλίμα που δημιουργούσαν οι γονείς τους και το ανταγωνιστικό τους άγχος. Οι συμμετέχοντες ήταν 279 έφηβοι αθλητές, αγόρια και κορίτσια. Για το σκοπό αυτό δημιουργήθηκαν τέσσερις ομάδες προφίλ: υψηλό καθήκον-υψηλό εγώ, υψηλό καθήκον-χαμηλό εγώ, υψηλό εγώ-χαμηλό καθήκον και χαμηλό

καθήκον-χαμηλό εγώ. Τα αποτελέσματα κατέδειξαν ότι οι ομάδες υψηλό καθήκον-χαμηλό εγώ και υψηλό καθήκον-υψηλό εγώ αντιλαμβάνονταν ότι και οι δύο γονείς επιδοκίμαζαν τη μάθηση και τη διασκέδαση. Αντίθετα, η ομάδα υψηλό εγώ-χαμηλό καθήκον πίστευε ότι οι γονείς τους εκτιμούσαν την επιτυχία που είχε επιτευχθεί με μικρή προσπάθεια. Τα παιδιά αυτής της ομάδας θεωρούσαν ότι οι πατεράδες τους προκαλούσαν στεναχώρια σχετικά με το να κάνουν λάθη. Αυτή η ομάδα βίωσε τα υψηλότερα επίπεδα ανταγωνιστικού άγχους. Τέλος, τα παιδιά της ομάδας χαμηλό καθήκον-χαμηλό εγώ αντιλήφθηκαν ότι οι μητέρες τους έκαναν να φοβούνται για το να κάνουν λάθη στην εκμάθηση δεξιοτήτων.

Από όλα τα παραπάνω, συνάγεται ότι, τόσο το παρακινητικό κλίμα που αντιλαμβάνεται ο νεαρός αθλητής, όσο και οι δικοί του προσανατολισμοί στόχου, σχετίζονται με το άγχος. Ιδιαίτερα ο προσανατολισμός στο εγώ και το παρακινητικό κλίμα που δημιουργεί ο κοινωνικός περίγυρος του ατόμου και δίνει έμφαση στην επίδοση και τον ανταγωνισμό, ενισχύουν το άγχος που βιώνει ο αθλητής κάθε φορά.

Στόχοι επίτευξης και αυτοεκτίμηση

Ως *αυτοεκτίμηση* θεωρείται η εκτίμηση που κάνει το άτομο για τον εαυτό του και την οποία διατηρεί (Coopersmith, 1967). Συνεπώς, η αυτοεκτίμηση είναι μια προσωπική κρίση του ατόμου για την αξία του (Pervin & John, 2001).

«Τα παιδιά επηρεάζονται στις κρίσεις τους για τον εαυτό τους μέσω μιας διεργασίας ανακλώμενης αξιολόγησης, κατά την οποία υιοθετούν τις απόψεις που εκφράζουν για τα ίδια σημαντικά γι' αυτά πρόσωπα και στη συνέχεια τις χρησιμοποιούν στις δικές τους κρίσεις για τον εαυτό τους» (Pervin & John, 2001, σελ. 260). Με άλλα λόγια, η αυτοεκτίμηση των παιδιών επηρεάζεται αποφασιστικά από την αλληλεπίδρασή τους με τα άτομα που αποτελούν τον κοινωνικό τους περίγυρο.

Τα παιδιά με υψηλή αυτοεκτίμηση αποδίδουν συνήθως την επιτυχία τους στις ικανότητές τους και την αποτυχία τους σε παράγοντες όπως η έλλειψη προσπάθειας (Duda, Fox, Biddle, & Armstrong, 1992; Elliott & Dweck, 1988). Για αυτά, η κακή εκτέλεση χρησιμεύει ως πηγή πληροφοριών που καθοδηγούν τη μελλοντική συμπεριφορά τους (Kernis & Paradise, 2002). Από την άλλη πλευρά, τα παιδιά με χαμηλή αυτοεκτίμηση τείνουν να αποδίδουν την επιτυχία τους σε ασταθείς ή μη ελέγξιμους παράγοντες, παρά στις ικανότητές τους (Weiss, McAuley, Ebbeck, & Wiese, 1990).

Έχει επισημανθεί από πολλούς ερευνητές ότι η ενασχόληση με τον αθλητισμό συνεισφέρει στην αύξηση της αυτοεκτίμησης (Sonstroem, 1984; Whitehead & Corbin, 1997), ωστόσο θα ήταν χρήσιμο να γίνει μία διαφοροποίηση ως προς τους στόχους επίτευξης. Πιο συγκεκριμένα, μέσα από πληθώρα ερευνών έχει διαπιστωθεί θετική σχέση ανάμεσα στην αυτοεκτίμηση και τον προσανατολισμό στο καθήκον, από τη μία πλευρά, ενώ, από την άλλη, αρνητική σχέση ανάμεσα στην αυτοεκτίμηση και τον προσανατολισμό στο εγώ (Biddle et al., 2003; Hein & Hagger, 2007; Treasure & Biddle, 1997)

Στο ζήτημα της σχέσης μεταξύ προσανατολισμών στόχου και αυτοεκτίμησης αναφέρθηκαν οι Grolnick και Apostoleris (2002), οι οποίοι υποστήριξαν ότι στους αθλητές που είναι προσανατολισμένοι στο εγώ, η αυτοεκτίμηση εξαρτάται από την απόδοσή τους. Πιο συγκεκριμένα, σε περίπτωση καλής απόδοσης, αισθάνονται καλοί και περήφανοι για τον εαυτό τους, αλλά, σε αντίθετη περίπτωση, αισθάνονται κακοί, αμήχανοι και ντροπιασμένοι. Έτσι, το αποτέλεσμα της δραστηριότητας δημιουργεί μία απειλή για την αυτοεκτίμηση και, κατά συνέπεια, οι άνθρωποι παρακινούνται πολύ για να προστατέψουν την αυτοεκτίμησή τους, με το να δημιουργούν θετική κατάληξη.

Οι Kavussanu και Harnisch (2000) εξέτασαν τη σχέση μεταξύ των προσανατολισμών στόχου και των αντιλήψεων ικανότητας με την αυτοεκτίμηση, χρησιμοποιώντας ως δείγμα 907 παιδιά που συμμετείχαν σε καλοκαιρινές αθλητικές κατασκηνώσεις. Σύμφωνα με τα

αποτελέσματα, τα παιδιά με υψηλό προσανατολισμό στο καθήκον ανέφεραν σημαντικά υψηλότερη αυτοεκτίμηση απ' ό τι τα παιδιά με χαμηλό προσανατολισμό στο καθήκον. Ανάμεσα στα αγόρια με υψηλό προσανατολισμό στο καθήκον, εκείνα με υψηλή αντιληπτή ικανότητα είχαν υψηλότερη αυτοεκτίμηση. Επιπλέον, τα αγόρια με υψηλό προσανατολισμό στο εγώ είχαν υψηλή αυτοεκτίμηση όταν αντιλαμβάνονταν τους εαυτούς τους σαν περισσότερο ικανούς σε σχέση με τους συνομηλίκους τους. Τέλος, ανάμεσα στα κορίτσια με χαμηλό προσανατολισμό στο καθήκον, εκείνα με την υψηλή αντιληπτή ικανότητα ανέφεραν υψηλότερη αυτοεκτίμηση.

Γίνεται, λοιπόν, κατανοητό ότι η αυτοεκτίμηση των παιδιών επηρεάζεται, καταρχήν, από τις αντιλήψεις που έχουν για τις ικανότητές τους και τους στόχους που θέτουν. Δηλαδή, τα παιδιά με στόχους προσανατολισμένους στο εγώ έχουν πιο εύθραυστη αυτοεκτίμηση, η οποία εξαρτάται κάθε φορά από το αποτέλεσμα της προσπάθειάς τους. Αντίθετα, τα παιδιά που είναι προσανατολισμένα στο καθήκον έχουν υψηλότερη αυτοεκτίμηση, καθώς δεν αγχώνονται για την επίδοσή τους, ούτε αγωνιούν να αποδείξουν συνεχώς τις ικανότητές τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Μεθοδολογία

Συμμετέχοντες

Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν εκατόν είκοσι (n=120) μαθητές δημοτικού και γυμνασίου της πόλης των Τρικάλων, ηλικίας 10-16 ετών. Οι συμμετέχοντες χωρίστηκαν σε δύο ηλικιακές κατηγορίες: α) πανκορασίδες - παμπαίδες (9-13.99 ετών) και β) κορασίδες – παίδες (14 – 17 ετών). Στον Πίνακα 1 φαίνονται οι μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις της ηλικίας των συμμετεχόντων, ανά φύλο και ηλικιακή κατηγορία. Στον Πίνακα 2 φαίνονται οι μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις της ηλικίας των ετών συμμετοχής στον αθλητισμό των συμμετεχόντων, ανά φύλο και ηλικιακή κατηγορία. Διανεμήθηκαν εκατόν είκοσι (120) ερωτηματολόγια και το ποσοστό επιστροφής ήταν 100%.

Πίνακας 1. Αριθμός, μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις της ηλικίας των συμμετεχόντων, ανά φύλο και ηλικιακή κατηγορία

Γυναίκες	Αγόρια			Κορίτσια		
	N	ΜΟ	ΤΑ	N	ΜΟ	ΤΑ
πανκορασίδες - παμπαίδες	23	11,96	1,21	36	12,05	1,85
κορασίδες – παίδες	28	15,23	0,82	33	15,03	0,90

Πίνακας 2. Αριθμός, μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις των ετών συμμετοχής στον αθλητισμό των συμμετεχόντων, ανά φύλο και ηλικιακή κατηγορία.

Γυναίκες	Αγόρια			Κορίτσια		
	N	ΜΟ	ΤΑ	N	ΜΟ	ΤΑ
πανκορασίδες - παμπαίδες	23	3,09	1,91	36	3,56	2,02
κορασίδες – παίδες	28	5,50	2,53	33	4,88	2,60

Όργανα Μέτρησης

Γονική Εμπλοκή. Η γονική εμπλοκή αξιολογήθηκε με τη χρήση της κλίμακας Parental Involvement in Sports Questionnaire (PISQ) των Lee και MacLean (1997). Αυτή η κλίμακα αποτελείται από δύο σκέλη, καθένα από τα οποία περιλαμβάνει 19 ερωτήσεις. Στο πρώτο σκέλος οι συμμετέχοντες ρωτήθηκαν σχετικά με την υπάρχουσα συχνότητα της γονικής εμπλοκής και στο δεύτερο σκέλος σχετικά με την επιθυμητή συχνότητα της γονικής εμπλοκής. Οι απαντήσεις δόθηκαν σε 5-βάθμια κλίμακα τύπου Likert (από 5 = «ποτέ» έως 1 = «συνεχώς»). Για τις ανάγκες της έρευνας υπολογίστηκε η ικανοποίηση από την γονική εμπλοκή σαν την διαφορά της υπάρχουσας από την επιθυμητή γονική εμπλοκή. Ανάλογα με τη διαφορά ορίστηκε η εξής διαβάθμιση της ικανοποίησης από τη γονική εμπλοκή: >-2 = επιθυμητή πολύ περισσότερη, -2 και -1 = επιθυμητή περισσότερη, 0 = ικανοποιημένοι, 2 και 1 = επιθυμητή λιγότερη, < -2 = επιθυμητή πολύ λιγότερη.

Καταστατικό Άγχος. Το καταστατικό άγχος καταγράφηκε με τη χρήση της Κλίμακας Κοινωνικού Σωματικού Άγχους (Social Physique Anxiety Scale-SPAS; Hart, Leary, & Rejeski, 1989; Ψυχουντάκη, Σταύρου, & Ζέρβας, 2004). Αυτή η κλίμακα αποτελείται από δύο σκέλη, καθένα από τα οποία περιλαμβάνει 20 ερωτήσεις. Στο πρώτο σκέλος ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να απαντήσουν σε ερωτήσεις σχετικά με το πώς ένιωθαν τη συγκεκριμένη στιγμή και στο δεύτερο σκέλος ρωτήθηκαν σχετικά με το πώς νιώθουν συνήθως. Οι απαντήσεις στο μεν πρώτο σκέλος δόθηκαν σε 3-βάθμια κλίμακα τύπου Likert (από 3 = «πολύ ήρεμος» έως 1 = «καθόλου ήρεμος»), στο δεύτερο σκέλος δε οι απαντήσεις δόθηκαν σε 3-βάθμια κλίμακα τύπου Likert (από 3 = «πολύ συχνά» έως 1 = «σπάνια»).

Διαδικασία μέτρησης

Η συμπλήρωση των ερωτηματολογίων από τους συμμετέχοντες της έρευνας έλαβε χώρα στην κλειστή αίθουσα του δημοτικού σταδίου Τρικάλων, αφού προηγουμένως υπήρξε συγκατάθεση από τα σωματεία στα οποία προπονούνταν οι αθλητές. Τα ερωτηματολόγια

ήταν ανώνυμα και αμέσως μετά τη συμπλήρωσή τους επεστράφησαν στην υπεύθυνη για τη διεξαγωγή της έρευνας. Η διάρκεια συμπλήρωσης των ερωτηματολογίων κυμάνθηκε από 15 έως 25 λεπτά.

Στατιστική ανάλυση

Για τη στατιστική ανάλυση χρησιμοποιήθηκε το στατιστικό πακέτο SPSS 11, v. 15. Χρησιμοποιήθηκε η ανάλυση ανεξάρτητων δειγμάτων t-test για να ελεγχθούν οι διαφορές στην αντιλαμβανόμενη και επιθυμητή γονική εμπλοκή μεταξύ των ηλικιακών κατηγοριών. Εξαρτημένες μεταβλητές ήταν οι 38 ερωτήσεις του ερωτηματολογίου γονικής εμπλοκής και ανεξάρτητη μεταβλητή η ηλικιακή κατηγορία.

Έγινε δίπλευρη πολυμεταβλητή ανάλυση διακύμανσης (two-way MANOVA) για να εξεταστούν διαφορές στους παράγοντες της ΣΝ ως προς την ηλικία και την ομάδα. Οι εξαρτημένες μεταβλητές ήταν οι τέσσερις παράγοντες της ΣΝ: α) Έκφραση και Αναγνώριση των Συναισθημάτων, β) Έλεγχος των Συναισθημάτων, γ) Χρήση Συναισθημάτων, δ) Ενσυναίσθηση και Ενδιαφέρον). Οι ανεξάρτητες μεταβλητές ήταν η ηλικιακή κατηγορία (20-44 ετών, 45-64 ετών) και η ομάδα (χορευτές, ασκούμενοι, μη ασκούμενοι). Ακολούθησε εξέταση μονομεταβλητών τεστ για να μελετηθούν οι επιδράσεις της ηλικίας και της ομάδας μεμονωμένα σε κάθε παράγοντα. Το post hoc τεστ του Bonferroni χρησιμοποιήθηκε για να ελεγχθούν διαφορές μεταξύ των ομάδων ως προς τους παράγοντες της ΣΝ. Για τον έλεγχο της αλληλεπίδρασης ομάδα Χ ηλικιακή κατηγορία πραγματοποιήθηκαν ξεχωριστές μονόπλευρες αναλύσεις διακύμανσης (one-way ANOVA) σε κάθε ηλικιακή κατηγορία.

Για να εξεταστούν διαφορές στους παράγοντες της ποιότητας ζωής (SF36) ως προς την ηλικία και την ομάδα έγινε δίπλευρη πολυμεταβλητή ανάλυση διακύμανσης (two-way MANOVA). Οι εξαρτημένες μεταβλητές ήταν οι οκτώ παράγοντες του SF-36 (Φυσική Λειτουργικότητα, Φυσικός Ρόλος, Σωματικός Πόνος, Γενική Υγεία, Ζωτικότητα, Κοινωνική Λειτουργικότητα, Συναισθηματικός Ρόλος, Πνευματική Υγεία). Οι ανεξάρτητες μεταβλητές

ήταν η ηλικιακή κατηγορία (20-44 ετών, 45-64 ετών) και η ομάδα (χορευτές, ασκούμενοι, μη ασκούμενοι). Ακολούθησαν μονομεταβλητά τεστ για να μελετηθούν οι επιδράσεις της ηλικίας και της ομάδας μεμονωμένα σε κάθε παράγοντα, ενώ για να ελεγχθούν διαφορές μεταξύ των ομάδων χρησιμοποιήθηκε το post hoc τεστ του Bonferroni.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

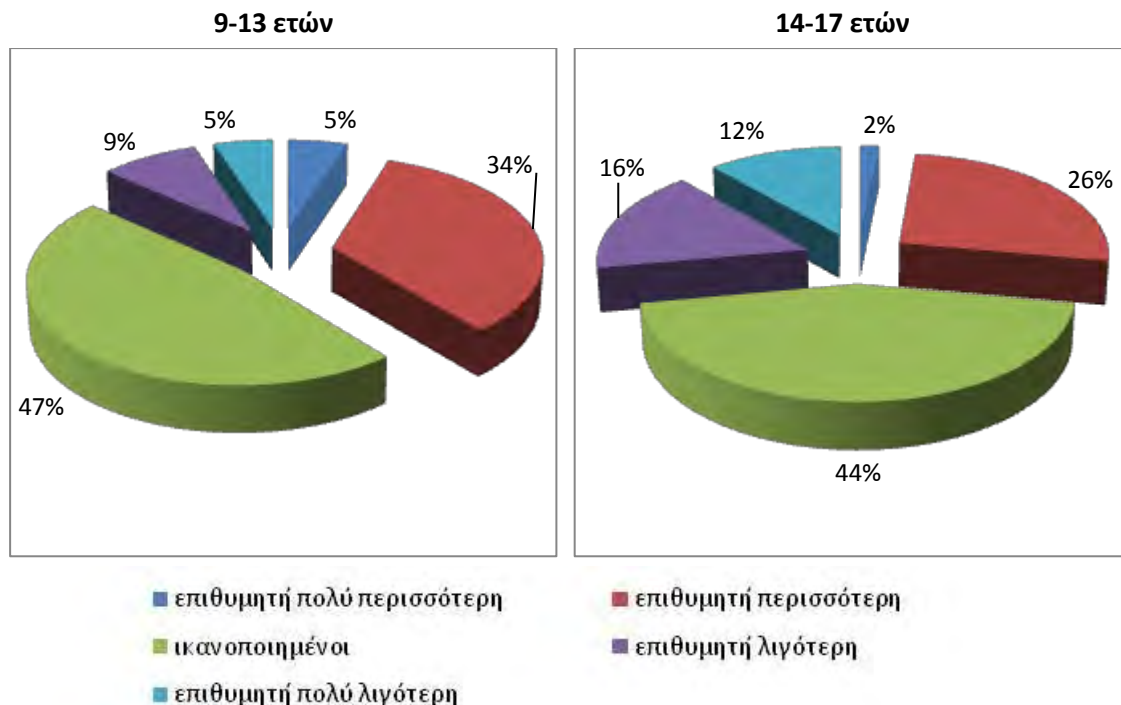
Αποτελέσματα

Διαφορές στην ικανοποίηση από τη γονική εμπλοκή ανά ηλικιακή κατηγορία

Μετά από περιγραφική ανάλυση των δεδομένων για την ικανοποίηση από την γονική εμπλοκή ανά ηλικιακή κατηγορία προέκυψαν τα στοιχεία που φαίνονται παρακάτω.

Ερώτηση 1

...μετά από έναν αγώνα οι γονείς σου, σου λένε τι πιστεύουν ότι πρέπει να βελτιώσεις;

Σχήμα 1. Ποσοστά ικανοποίησης από τη γονική εμπλοκή των νεότερων αθλητών στην Ερώτηση 1

Σχήμα 2. Ποσοστά ικανοποίησης από τη γονική εμπλοκή των μεγαλύτερων αθλητών στην Ερώτηση 1

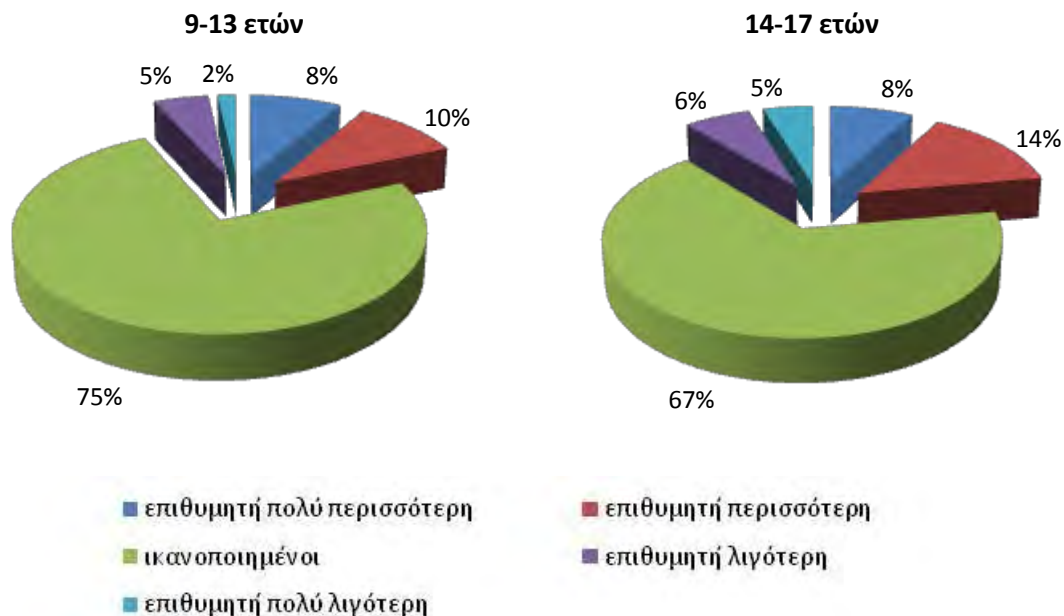
Στο 1^ο σχήμα το μισό σχεδόν ποσοστό 47% των αθλητών είναι ικανοποιημένοι από την εμπλοκή των γονιών τους και ένα μικρότερο ποσοστό 34% επιθυμούν περισσότερη εμπλοκή από τους γονείς τους. Ένα αρκετά μικρότερο ποσοστό 9% επιθυμούν λιγότερη εμπλοκή από τους γονείς τους.

Στο 2^ο σχήμα το 44% των αθλητών είναι ικανοποιημένοι από την εμπλοκή των γονιών τους, το 26% επιθυμούν περισσότερη εμπλοκή από τους γονείς τους και το 16% των αθλητών/τριών επιθυμούν λιγότερη εμπλοκή από τους γονείς τους.

Συγκρίνοντας τα δύο σχήματα, συμπεραίνουμε ότι τόσο οι μικρότεροι όσο και οι μεγαλύτεροι σε ηλικία αθλητές είναι σε μεγάλο ποσοστό ικανοποιημένοι από την εμπλοκή των γονιών τους. Έπειτα, το ποσοστό εκείνων που επιθυμούν περισσότερη εμπλοκή από τους γονείς τους είναι μεγαλύτερο στους αθλητές μικρότερης ηλικίας και το ποσοστό εκείνων που επιθυμούν λιγότερη εμπλοκή είναι μεγαλύτερο στους αθλητές μεγαλύτερης ηλικίας.

Ερώτηση 2

...μετά από έναν αγώνα οι γονείς σου, σου λένε τι πιστεύουν ότι πρέπει να βελτιώσεις;

Σχήμα 3. Ποσοστά ικανοποίησης από τη γονική εμπλοκή των νεότερων αθλητών στην Ερώτηση 2

Σχήμα 4. Ποσοστά ικανοποίησης από τη γονική εμπλοκή των μεγαλύτερων αθλητών στην Ερώτηση 2

Στο 3^ο σχήμα ένα αξιοσημείωτο ποσοστό 75% των αθλητών είναι ικανοποιημένοι από την εμπλοκή των γονιών τους. Ακολουθεί ένα πολύ μικρότερο ποσοστό 10%, οι οποίοι

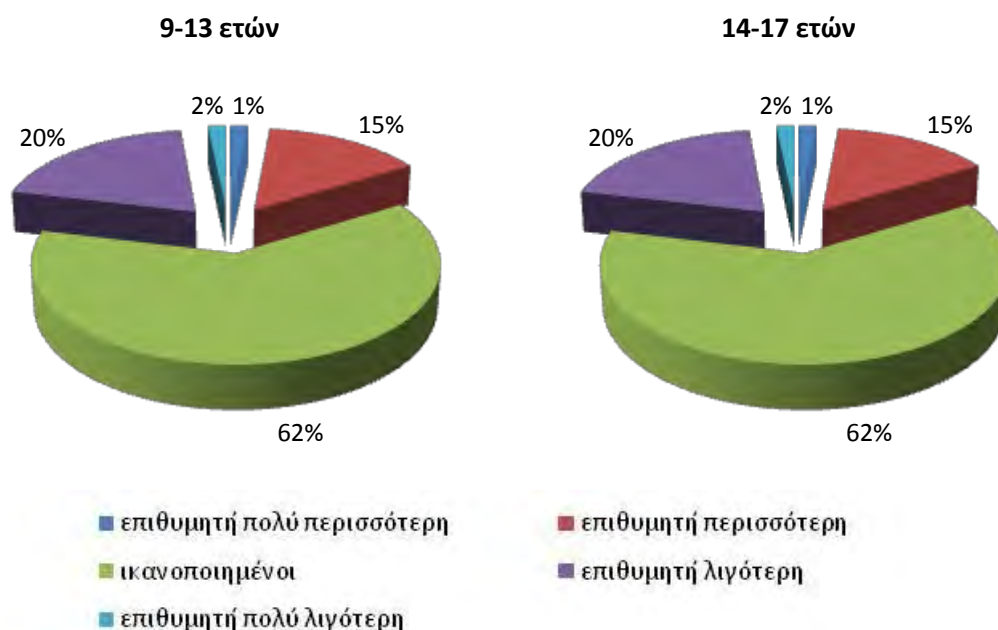
επιθυμούν περισσότερη εμπλοκή από τους γονείς τους και ένα ποσοστό 8%, οι οποίοι επιθυμούν πολύ περισσότερη εμπλοκή από τους γονείς τους.

Στο 4^ο σχήμα ένα επίσης αξιοσημείωτο ποσοστό των αθλητών 67% είναι ικανοποιημένοι από την εμπλοκή των γονιών τους και ακολουθεί ένα πολύ μικρότερο ποσοστό 14%, οι οποίοι επιθυμούν περισσότερη εμπλοκή από τους γονείς τους.

Συγκρίνοντας τα δύο σχήματα, συμπεραίνουμε ότι τόσο οι μικρότεροι όσο και οι μεγαλύτεροι σε ηλικία αθλητές είναι σε μεγάλο ποσοστό ικανοποιημένοι από την εμπλοκή των γονιών τους. Έπειτα, το ποσοστό εκείνων που επιθυμούν περισσότερη εμπλοκή από τους γονείς τους είναι μεγαλύτερο στους αθλητές μεγαλύτερης ηλικίας και το ίδιο ποσοστό αθλητών και στις δύο ηλικιακές κατηγορίες επιθυμούν πολύ περισσότερη εμπλοκή από τους γονείς τους.

Ερώτηση 3

...μετά από τον αγώνα οι γονείς σου σε επαινούν για την καλή προσπάθεια;

Σχήμα 5. Ποσοστά ικανοποίησης από τη γονική εμπλοκή των νεότερων αθλητών στην Ερώτηση 3

Σχήμα 6. Ποσοστά ικανοποίησης από τη γονική εμπλοκή των μεγαλύτερων αθλητών στην Ερώτηση 3

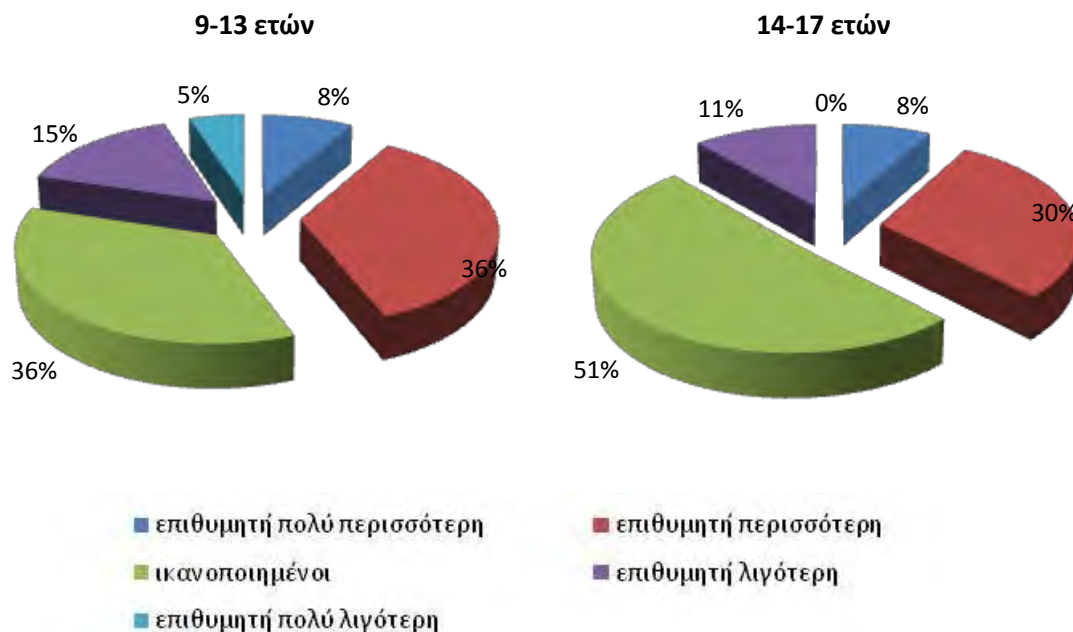
Στο 5^ο σχήμα το 54% των αθλητών είναι ικανοποιημένοι από την εμπλοκή των γονιών τους, το 22% επιθυμούν περισσότερη εμπλοκή από τους γονείς τους και το 19% επιθυμούν λιγότερη εμπλοκή από τους γονείς τους.

Στο 6^ο σχήμα ένα αξιοσημείωτο ποσοστό 62% των αθλητών είναι ικανοποιημένοι από την εμπλοκή των γονιών τους, ένα αρκετά μικρότερο ποσοστό 20% επιθυμούν λιγότερη εμπλοκή από τους γονείς τους και το 15% επιθυμούν περισσότερη εμπλοκή από τους γονείς τους.

Συγκρίνοντας τα δύο σχήματα, εξάγουμε το συμπέρασμα ότι οι αθλητές μεγαλύτερης ηλικίας είναι ικανοποιημένοι από την εμπλοκή των γονιών τους σε μεγαλύτερο ποσοστό από ότι οι αθλητές μικρότερης ηλικίας. Έπειτα, οι αθλητές της μικρότερης ηλικιακής κατηγορίας επιθυμούν περισσότερη εμπλοκή από τους γονείς τους σε μεγαλύτερο ποσοστό από ότι οι αθλητές της μεγαλύτερης ηλικιακής κατηγορίας.

Ερώτηση 4

...οι γονείς σου συζητούν την πρόοδο σου με τον προπονητή σου;

Σχήμα 7. Ποσοστά ικανοποίησης από τη γονική εμπλοκή των νεότερων αθλητών στην Ερώτηση 4

Σχήμα 8. Ποσοστά ικανοποίησης από τη γονική εμπλοκή των μεγαλύτερων αθλητών στην Ερώτηση 4

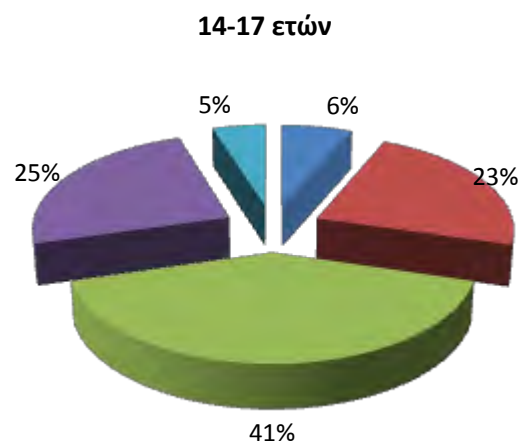
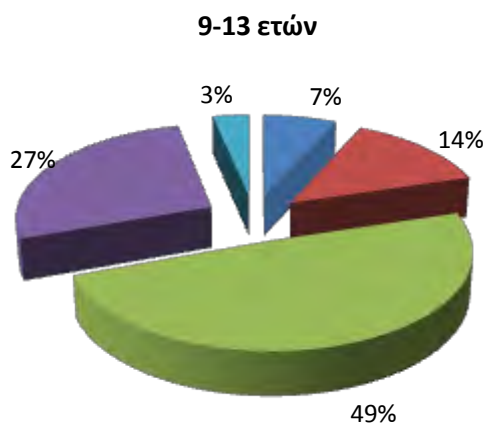
Στο 7^ο σχήμα το 36% των αθλητών είναι ικανοποιημένοι από την εμπλοκή των γονιών τους, ένα ακόμη ποσοστό 36% επιθυμούν περισσότερη εμπλοκή από τους γονείς τους και ένα μικρότερο ποσοστό 15% επιθυμούν λιγότερη εμπλοκή από τους γονείς τους.

Στο 8^ο σχήμα σχεδόν το μισό ποσοστό 51% των αθλητών είναι ικανοποιημένοι από την εμπλοκή των γονιών τους, το 30% επιθυμούν περισσότερη εμπλοκή και το 11% επιθυμούν λιγότερη εμπλοκή από τους γονείς τους.

Συγκρίνοντας τα δύο σχήματα συμπεραίνουμε ότι οι αθλητές μεγαλύτερης ηλικίας είναι ικανοποιημένοι από την εμπλοκή των γονιών τους σε αρκετά μεγαλύτερο ποσοστό από ότι οι αθλητές μικρότερης ηλικίας.

Ερώτηση 5

...οι γονείς σου αλλάζουν το δικό τους πρόγραμμα για να μπορείς να προπονήσαι ή να πηγαίνεις σε αγώνες;

■ επιθυμητή πολύ περισσότερη
■ ικανοποιημένοι
■ επιθυμητή πολύ λιγότερη

■ επιθυμητή περισσότερη
■ επιθυμητή λιγότερη

Σχήμα 9. Ποσοστά ικανοποίησης από τη γονική εμπλοκή των νεότερων αθλητών στην Ερώτηση 5

Σχήμα 10. Ποσοστά ικανοποίησης από τη γονική εμπλοκή των μεγαλύτερων αθλητών στην Ερώτηση 5

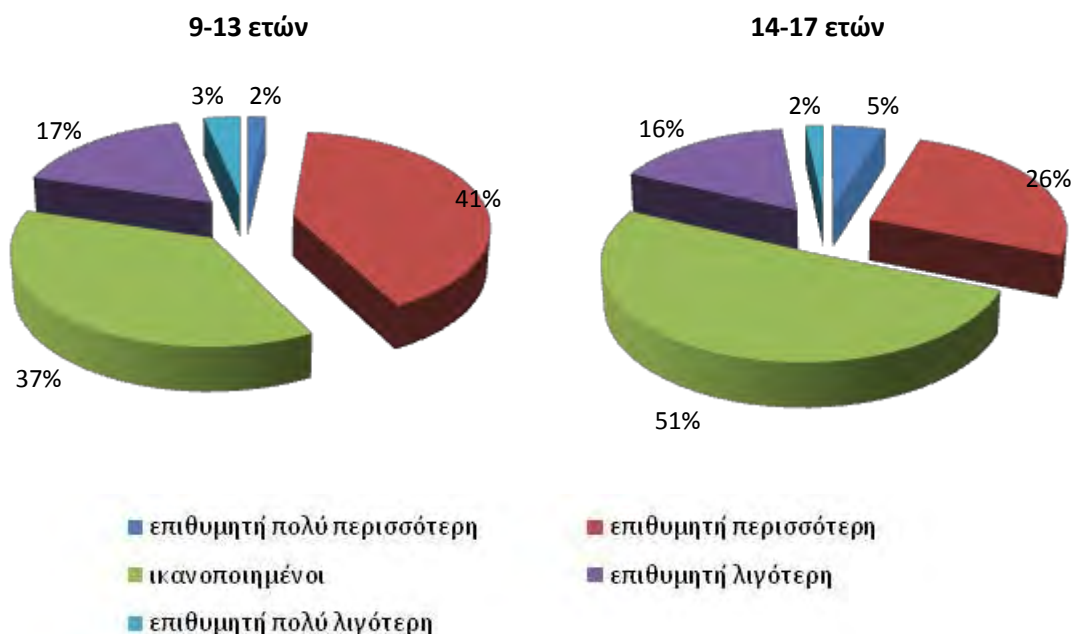
Στο 9^ο σχήμα σχεδόν το μισό ποσοστό 49% των αθλητών είναι ικανοποιημένοι από την εμπλοκή των γονιών τους, το 27% επιθυμούν λιγότερη εμπλοκή από τους γονείς τους και το 14% επιθυμούν περισσότερη εμπλοκή από τους γονείς τους.

Στο 10^ο σχήμα το 41% των αθλητών είναι ικανοποιημένοι από την εμπλοκή των γονιών τους, το 25% επιθυμούν λιγότερη εμπλοκή από τους γονείς τους και το 23% επιθυμούν περισσότερη εμπλοκή από τους γονείς τους.

Συγκρίνοντας τα δύο σχήματα, εξάγουμε το συμπέρασμα ότι οι αθλητές μικρότερης ηλικίας είναι ικανοποιημένοι από την εμπλοκή των γονιών τους σε μεγαλύτερο ποσοστό από ότι οι αθλητές μεγαλύτερης ηλικίας. Οι αθλητές της δεύτερης ηλικιακής κατηγορίας επιθυμούν περισσότερη εμπλοκή από τους γονείς τους σε αρκετά μεγαλύτερο ποσοστό από ότι οι αθλητές της πρώτης ηλικιακής κατηγορίας.

Ερώτηση 6

...οι γονείς σου σε ενθαρρύνουν να τους μιλάς για τα προβλήματα ή τις ανησυχίες που μπορεί να έχεις στο άθλημά σου;

Σχήμα 11. Ποσοστά ικανοποίησης από τη γονική εμπλοκή των νεότερων αθλητών στην Ερώτηση 6

Σχήμα 12. Ποσοστά ικανοποίησης από τη γονική εμπλοκή των μεγαλύτερων αθλητών στην Ερώτηση 6

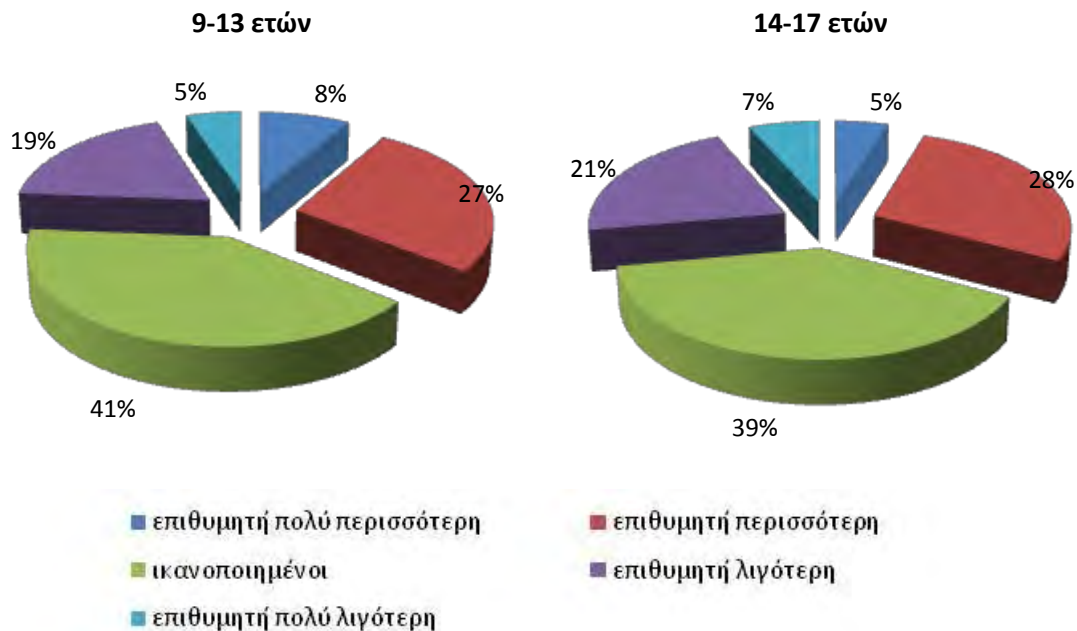
Στο 11^ο σχήμα το 37% των αθλητών είναι ικανοποιημένοι από την εμπλοκή των γονιών τους, ένα λίγο μεγαλύτερο ποσοστό 41% επιθυμούν περισσότερη εμπλοκή από τους γονείς τους, ενώ το 17% επιθυμούν λιγότερη εμπλοκή από τους γονείς τους.

Στο 12^ο σχήμα σχεδόν το μισό ποσοστό 51% των αθλητών είναι ικανοποιημένοι από την εμπλοκή των γονιών τους, το 26% επιθυμούν περισσότερη εμπλοκή από τους γονείς τους, ενώ το 16% επιθυμούν λιγότερη εμπλοκή από τους γονείς τους.

Συγκρίνοντας τα δύο σχήματα συμπεραίνουμε ότι οι αθλητές μεγαλύτερης ηλικίας είναι ικανοποιημένοι από την εμπλοκή των γονιών τους σε αρκετά μεγαλύτερο ποσοστό από ότι οι αθλητές μικρότερης ηλικίας. Έπειτα, οι αθλητές της μικρότερης ηλικιακής κατηγορίας επιθυμούν περισσότερη εμπλοκή από τους γονείς τους σε μεγαλύτερο ποσοστό από ότι οι αθλητές της μεγαλύτερης ηλικιακής κατηγορίας.

Ερώτηση 7

...οι γονείς σου δείχνουν να καταλαβαίνουν πώς νοιώθεις για το άθλημά σου;

Σχήμα 13. Ποσοστά ικανοποίησης από τη γονική εμπλοκή των νεότερων αθλητών στην Ερώτηση 7

Σχήμα 14. Ποσοστά ικανοποίησης από τη γονική εμπλοκή των μεγαλύτερων αθλητών στην Ερώτηση 7

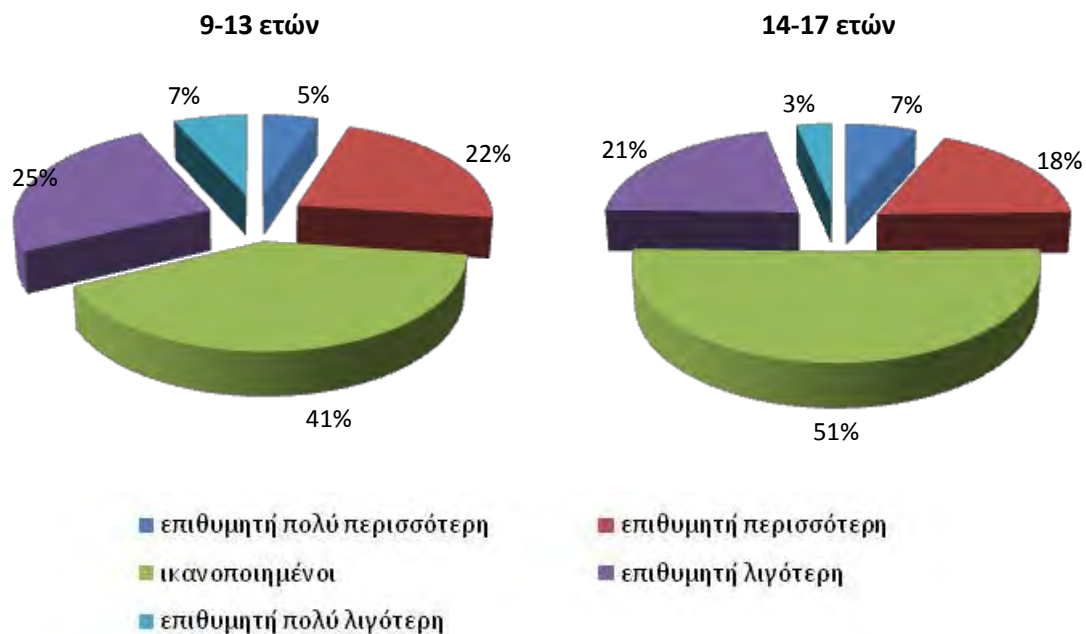
Στο 13^ο σχήμα το 41% των αθλητών είναι ικανοποιημένοι από την εμπλοκή των γονιών τους. Ένα μικρότερο ποσοστό 27% επιθυμούν περισσότερη εμπλοκή από τους γονείς τους και το 19% επιθυμούν λιγότερη εμπλοκή από τους γονείς τους.

Στο 14^ο σχήμα το 39% των αθλητών είναι ικανοποιημένοι από την εμπλοκή των γονιών τους, το 28% επιθυμούν περισσότερη εμπλοκή από τους γονείς τους και το 21% επιθυμούν λιγότερη εμπλοκή από τους γονείς τους.

Παρατηρούμε από τα ποσοστά των σχημάτων ότι τόσο οι μικρότεροι όσο και οι μεγαλύτεροι αθλητές παρουσιάζουν σχεδόν τα ίδια ποσοστά επιθυμητής γονικής εμπλοκής.

Ερώτηση 8

...μετά από έναν «άσχημο» αγώνα σου επισημαίνουν οι γονείς σου τα σημεία στα οποία πιστεύουν ότι έκανες λάθος;

Σχήμα 15. Ποσοστά ικανοποίησης από τη γονική εμπλοκή των νεότερων αθλητών στην Ερώτηση 8

Σχήμα 16. Ποσοστά ικανοποίησης από τη γονική εμπλοκή των μεγαλύτερων αθλητών στην Ερώτηση 8

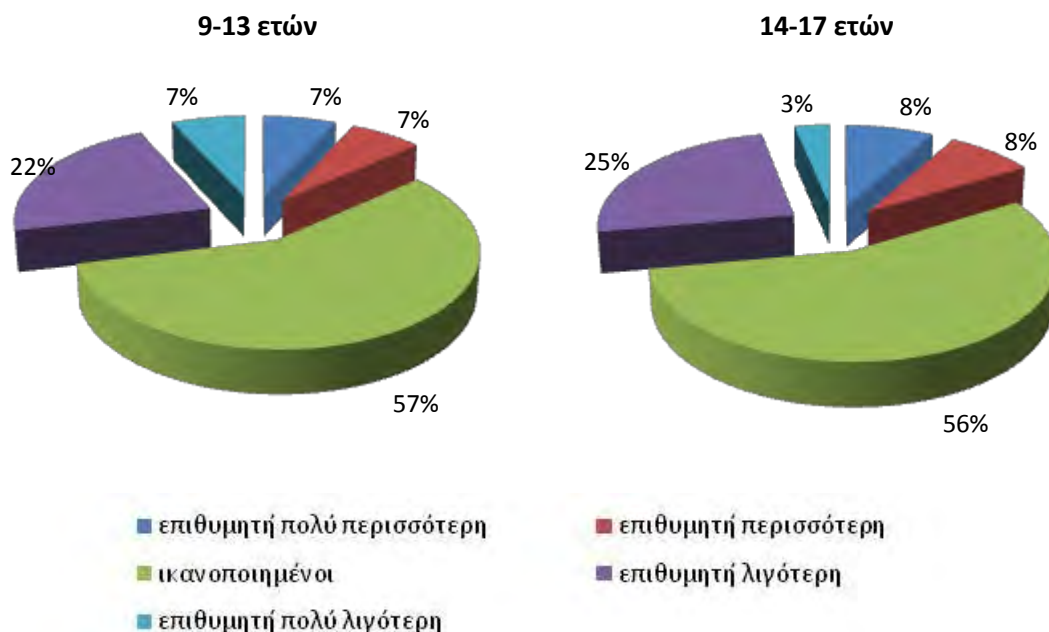
Στο 15^ο σχήμα το 41% των αθλητών/αθλητριών είναι ικανοποιημένοι από τους γονείς τους, το 25% επιθυμούν λιγότερη εμπλοκή από τους γονείς τους και το 22% επιθυμούν περισσότερη εμπλοκή από τους γονείς τους.

Στο 16^ο σχήμα το μισό ποσοστό 51% των αθλητών είναι ικανοποιημένοι από την εμπλοκή των γονιών τους, το 21% επιθυμούν λιγότερη εμπλοκή από τους γονείς τους και το 18% επιθυμούν περισσότερη εμπλοκή από τους γονείς τους.

Συγκρίνοντας τα δύο σχήματα συμπεραίνουμε ότι οι αθλητές μεγαλύτερης ηλικίας είναι ικανοποιημένοι από την εμπλοκή των γονιών τους σε αρκετά μεγαλύτερο ποσοστό από ότι οι αθλητές μικρότερης ηλικίας. Όσον αφορά τα υπόλοιπα ποσοστά δε παρατηρείται καμία αξιοσημείωτη διαφορά μεταξύ των δύο ηλικιακών κατηγοριών.

Ερώτηση 9

...οι γονείς σου ζητωκραυγάζουν και χειροκροτούν πριν από έναν αγώνα;

Σχήμα 17. Ποσοστά ικανοποίησης από τη γονική εμπλοκή των νεότερων αθλητών στην Ερώτηση 9

Σχήμα 18. Ποσοστά ικανοποίησης από τη γονική εμπλοκή των μεγαλύτερων αθλητών στην Ερώτηση 9

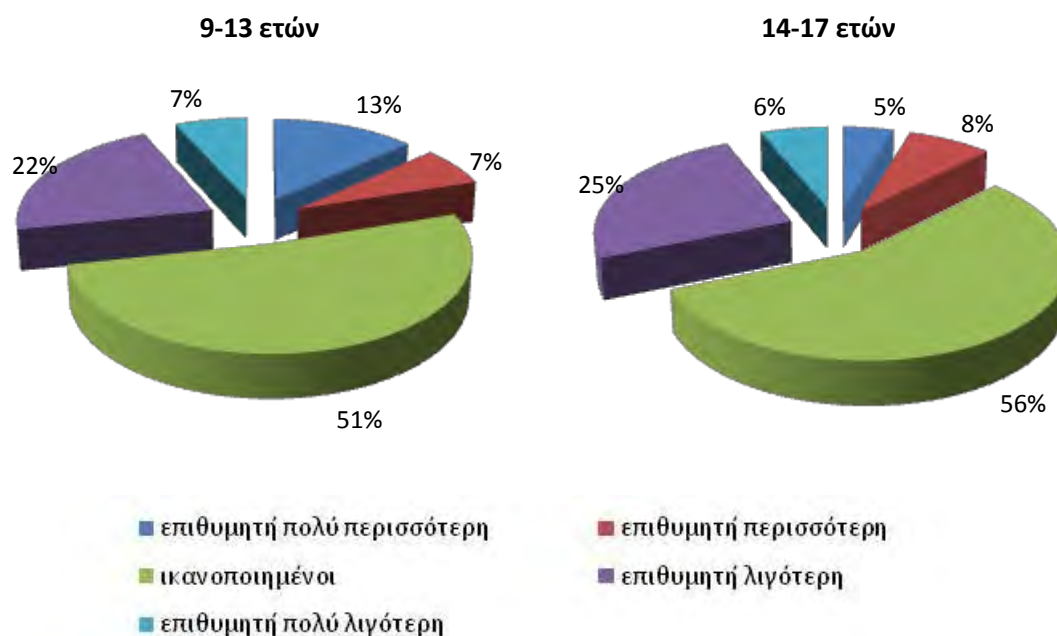
Στο 17^ο σχήμα το 57% των αθλητών είναι ικανοποιημένοι από την εμπλοκή των γονιών τους και ένα αρκετά μικρότερο ποσοστό 22% επιθυμούν λιγότερη εμπλοκή από τους γονείς τους.

Στο 18^ο σχήμα το 56% των αθλητών/αθλητριών είναι ικανοποιημένοι από την εμπλοκή των γονιών τους και ένα αρκετά μικρότερο ποσοστό 25% επιθυμούν λιγότερη εμπλοκή από τους γονείς τους.

Συγκρίνοντας τα δύο σχήματα συμπεραίνουμε ότι σε όλα τα ποσοστά των σχημάτων δε παρατηρείται καμία αξιοσημείωτη διαφορά μεταξύ των δύο ηλικιακών κατηγοριών.

Ερώτηση 10

...ακόμη και μετά από έναν <<άσχημο>> αγώνα οι γονείς σου σε επαινούν για αυτά που έκανες καλά;

Σχήμα 19. Ποσοστά ικανοποίησης από τη γονική εμπλοκή των νεότερων αθλητών στην Ερώτηση 10

Σχήμα 20. Ποσοστά ικανοποίησης από τη γονική εμπλοκή των μεγαλύτερων αθλητών στην Ερώτηση 10

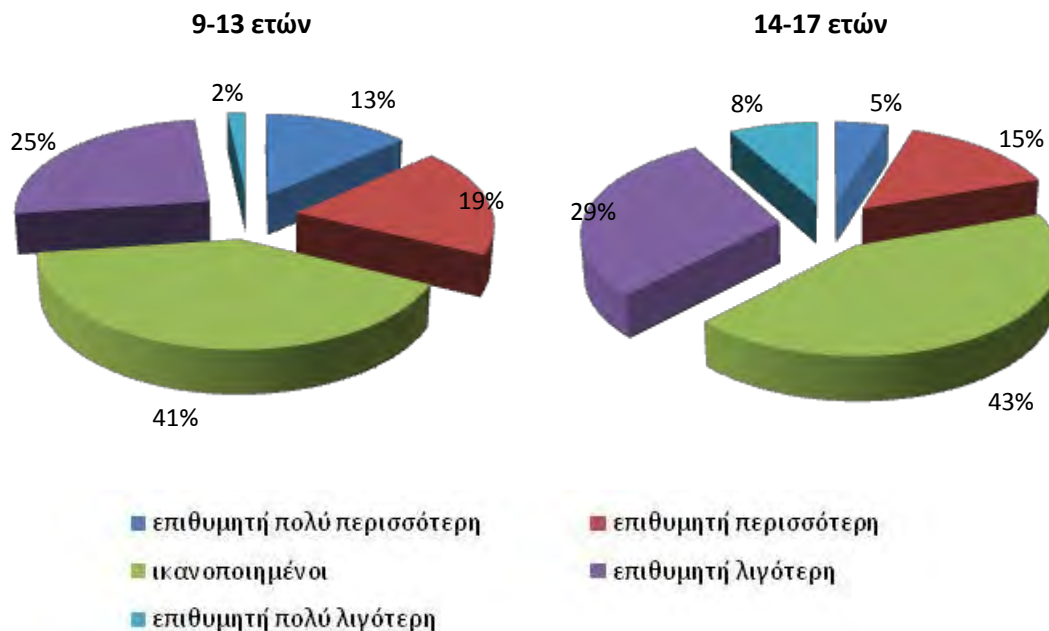
Στο 19^ο σχήμα σχεδόν το μισό ποσοστό 51% των αθλητών είναι ικανοποιημένοι από την εμπλοκή των γονιών τους, και ένα αρκετά μικρότερο ποσοστό 25% επιθυμούν λιγότερη εμπλοκή από τους γονείς τους.

Στο 20^ο σχήμα πάνω από το μισό ποσοστό των αθλητών είναι ικανοποιημένοι από την εμπλοκή των γονιών τους και ένα αρκετά μικρότερο ποσοστό 25% επιθυμούν λιγότερη εμπλοκή από τους γονείς τους.

Συγκρίνοντας τα δύο σχήματα συμπεραίνουμε ότι σε όλα τα ποσοστά των σχημάτων δε παρατηρείται καμία αξιοσημείωτη διαφορά μεταξύ των δύο ηλικιακών κατηγοριών.

Ερώτηση 11

...σου λένε οι γονείς σου πώς πιστεύουν ότι μπορείς να βελτιώσεις την τεχνική σου;

Σχήμα 21. Ποσοστά ικανοποίησης από τη γονική εμπλοκή των νεότερων αθλητών στην Ερώτηση 11

Σχήμα 22. Ποσοστά ικανοποίησης από τη γονική εμπλοκή των μεγαλύτερων αθλητών στην Ερώτηση 11

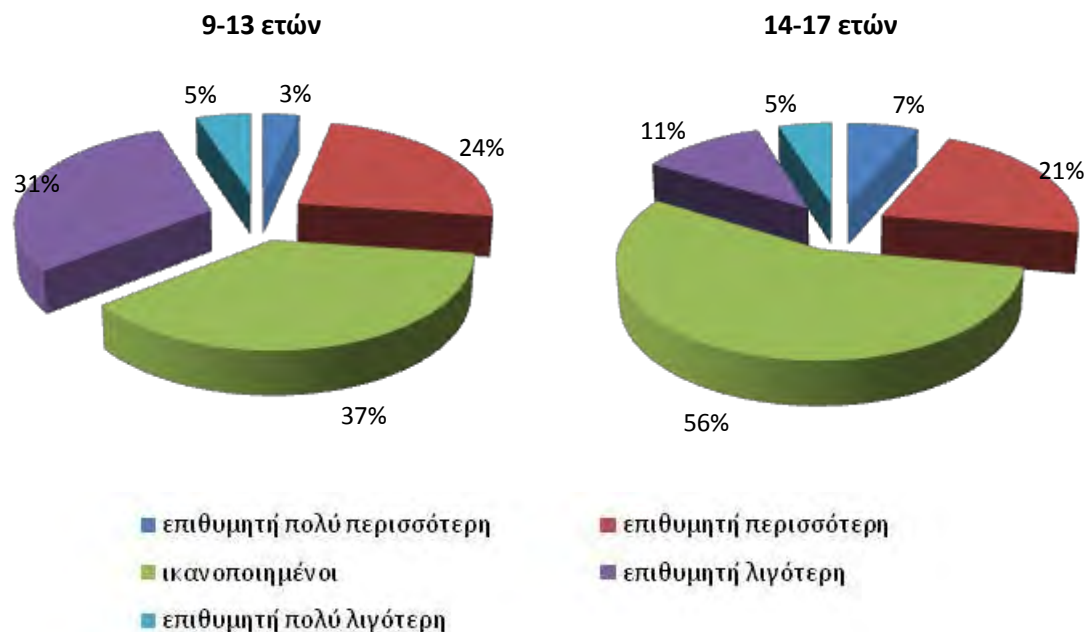
Στο 21^ο σχήμα το 41% των αθλητών/αθλητριών είναι ικανοποιημένοι από την εμπλοκή των γονιών τους, το 25% επιθυμούν λιγότερη εμπλοκή από τους γονείς τους, ενώ το 19% επιθυμούν περισσότερη εμπλοκή από τους γονείς τους.

Στο 22^ο σχήμα το 43% των αθλητών/αθλητριών είναι ικανοποιημένοι από την εμπλοκή των γονιών τους, το 29% επιθυμούν λιγότερη εμπλοκή από τους γονείς τους, ενώ το 15% επιθυμούν περισσότερη εμπλοκή από τους γονείς τους.

Συγκρίνοντας τα δύο σχήματα συμπεραίνουμε ότι σε όλα τα ποσοστά των σχημάτων δε παρατηρείται καμία αξιοσημείωτη διαφορά μεταξύ των δύο ηλικιακών κατηγοριών.

Ερώτηση 12

...σου λένε οι γονείς σου πώς πιστεύουν ότι μπορείς να βελτιώσεις την τεχνική σου;

Σχήμα 23. Ποσοστά ικανοποίησης από τη γονική εμπλοκή των νεότερων αθλητών στην Ερώτηση 12

Σχήμα 24. Ποσοστά ικανοποίησης από τη γονική εμπλοκή των μεγαλύτερων αθλητών στην Ερώτηση 12

Στο 23^ο σχήμα το 37% των αθλητών είναι ικανοποιημένοι από την εμπλοκή των γονιών τους, το 31% επιθυμούν λιγότερη εμπλοκή από τους γονείς τους, ενώ το 24% επιθυμούν περισσότερη εμπλοκή από τους γονείς τους.

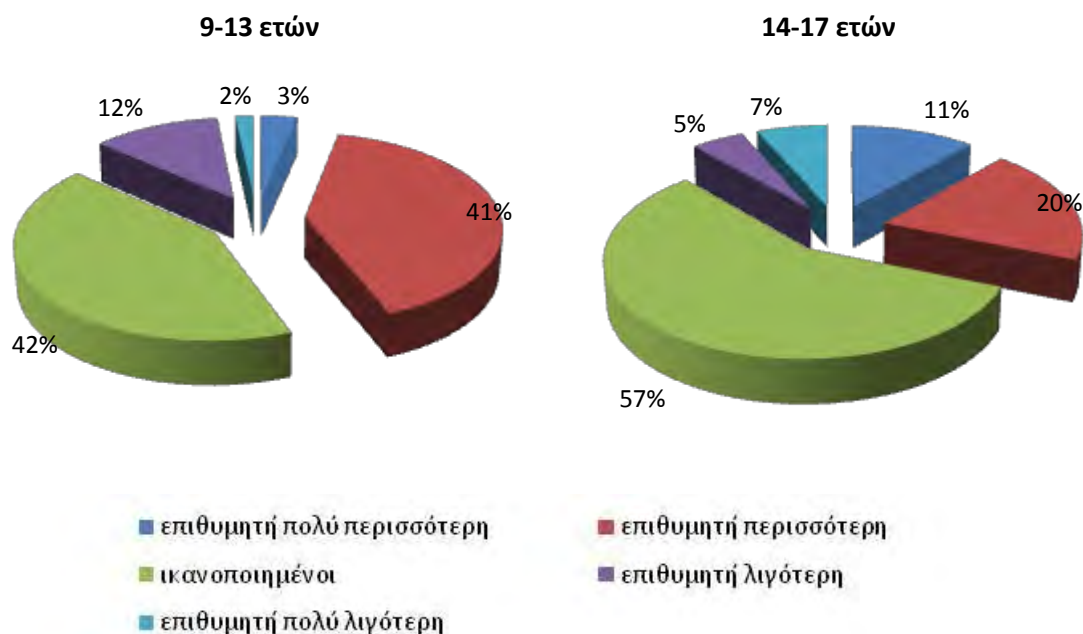
Στο 24^ο σχήμα πάνω από το μισό ποσοστό 56% των αθλητών είναι ικανοποιημένοι από την εμπλοκή των γονιών τους, ένα αρκετά μικρότερο ποσοστό 21% επιθυμούν περισσότερη εμπλοκή από τους γονείς τους και ένα ποσοστό 11% επιθυμούν λιγότερη εμπλοκή από τους γονείς τους.

Συγκρίνοντας τα δύο σχήματα, εξάγουμε το συμπέρασμα ότι οι αθλητές μεγαλύτερης ηλικίας είναι ικανοποιημένοι από την εμπλοκή των γονιών τους σε αρκετά

μεγαλύτερο ποσοστό από ότι οι αθλητές μικρότερης ηλικίας. Έπειτα, το ποσοστό εκείνων που επιθυμούν λιγότερη εμπλοκή από τους γονείς τους είναι μεγαλύτερο στους αθλητές μικρότερης ηλικίας.

Ερώτηση 13

...οι γονείς σου έχουν ενεργό ρόλο στο σύλλογο που αθλείσαι;

Σχήμα 25. Ποσοστά ικανοποίησης από τη γονική εμπλοκή των νεότερων αθλητών στην Ερώτηση 13

Σχήμα 26. Ποσοστά ικανοποίησης από τη γονική εμπλοκή των μεγαλύτερων αθλητών στην Ερώτηση 13

Στο 25^ο σχήμα το 42% των αθλητών είναι ικανοποιημένοι από την εμπλοκή των γονιών τους. Ένα ακόμη ποσοστό 41% επιθυμούν περισσότερη εμπλοκή από τους γονείς τους και ένα μικρότερο ποσοστό 12% επιθυμούν λιγότερη εμπλοκή από τους γονείς τους.

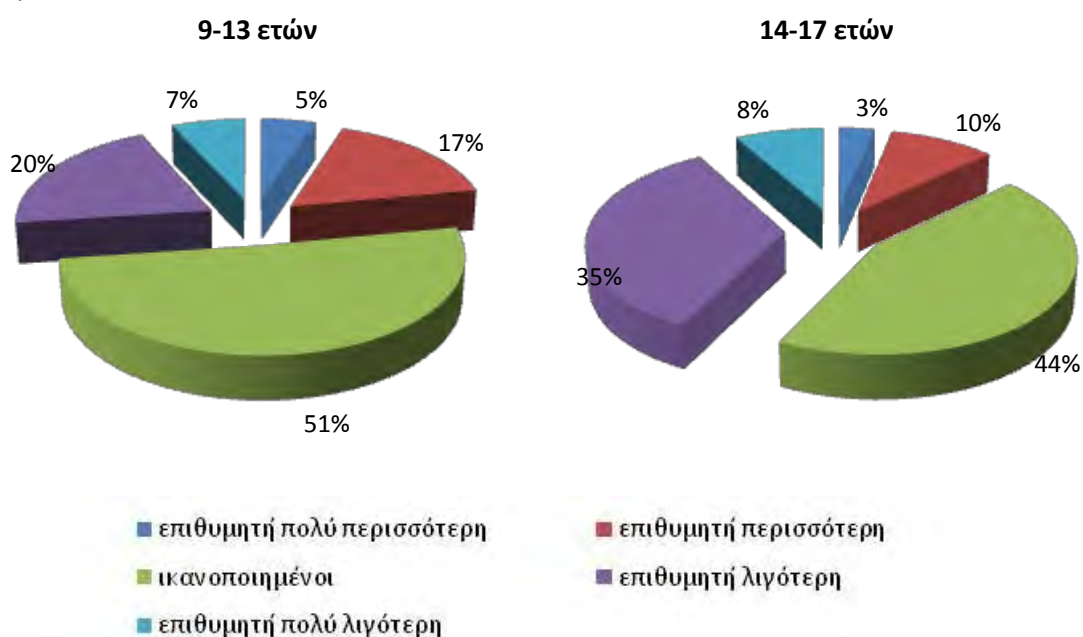
Στο 26^ο σχήμα ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό 57% των αθλητών είναι ικανοποιημένοι από την εμπλοκή των γονιών τους, ένα αρκετά μικρότερο ποσοστό 20 % επιθυμούν περισσότερη εμπλοκή από τους γονείς τους, ενώ ένα ακόμη μικρότερο ποσοστό 11% επιθυμούν πολύ περισσότερη εμπλοκή από τους γονείς τους.

Συγκρίνοντας τα δύο σχήματα, εξάγουμε το συμπέρασμα ότι οι αθλητές μεγαλύτερης ηλικίας είναι ικανοποιημένοι από την εμπλοκή των γονιών τους σε αρκετά

μεγαλύτερο ποσοστό από ότι οι αθλητές μικρότερης ηλικίας. Έπειτα, το ποσοστό εκείνων που επιθυμούν περισσότερη εμπλοκή από τους γονείς τους είναι διπλάσιο στους αθλητές μικρότερης ηλικίας.

Ερώτηση 14

...οι γονείς σου στενοχωριούνται μαζί σου όταν πιστεύουν ότι δεν τα έχεις πάει όσο καλά θα έπρεπε;

Σχήμα 27. Ποσοστά ικανοποίησης από τη γονική εμπλοκή των νεότερων αθλητών στην Ερώτηση 14

Σχήμα 28. Ποσοστά ικανοποίησης από τη γονική εμπλοκή των μεγαλύτερων αθλητών στην Ερώτηση 14

Στο 27^ο σχήμα το μισό ποσοστό 51% των αθλητών είναι ικανοποιημένοι από την εμπλοκή των γονιών τους, ένα μικρότερο ποσοστό 20% επιθυμούν λιγότερη εμπλοκή από τους γονείς τους, ενώ το 17% επιθυμούν περισσότερη εμπλοκή από τους γονείς τους.

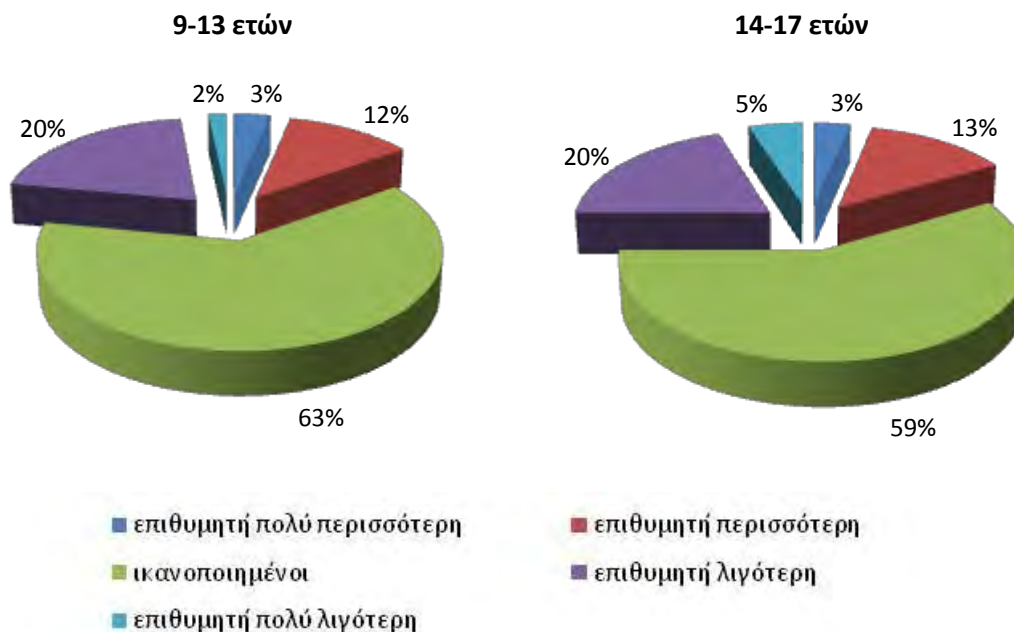
Στο 28^ο σχήμα το 44% των αθλητών είναι ικανοποιημένοι από την εμπλοκή των γονιών τους, το 35% επιθυμούν λιγότερη εμπλοκή και ένα πολύ μικρότερο ποσοστό 10% επιθυμούν περισσότερη εμπλοκή από τους γονείς τους.

Συγκρίνοντας τα δύο σχήματα, εξάγουμε το συμπέρασμα ότι οι αθλητές μικρότερης ηλικίας είναι ικανοποιημένοι από την εμπλοκή των γονιών τους σε μεγαλύτερο ποσοστό

από ότι οι αθλητές μεγαλύτερης ηλικίας. Έπειτα, το ποσοστό εκείνων που επιθυμούν λιγότερη εμπλοκή από τους γονείς τους είναι μεγαλύτερο στους αθλητές μεγαλύτερης ηλικίας.

Ερώτηση 15

...μετά από έναν αγώνα οι γονείς σου, σου λένε ότι δεν προσπάθησες αρκετά;

Σχήμα 29. Ποσοστά ικανοποίησης από τη γονική εμπλοκή των νεότερων αθλητών στην Ερώτηση 15

Σχήμα 30. Ποσοστά ικανοποίησης από τη γονική εμπλοκή των μεγαλύτερων αθλητών στην Ερώτηση 15

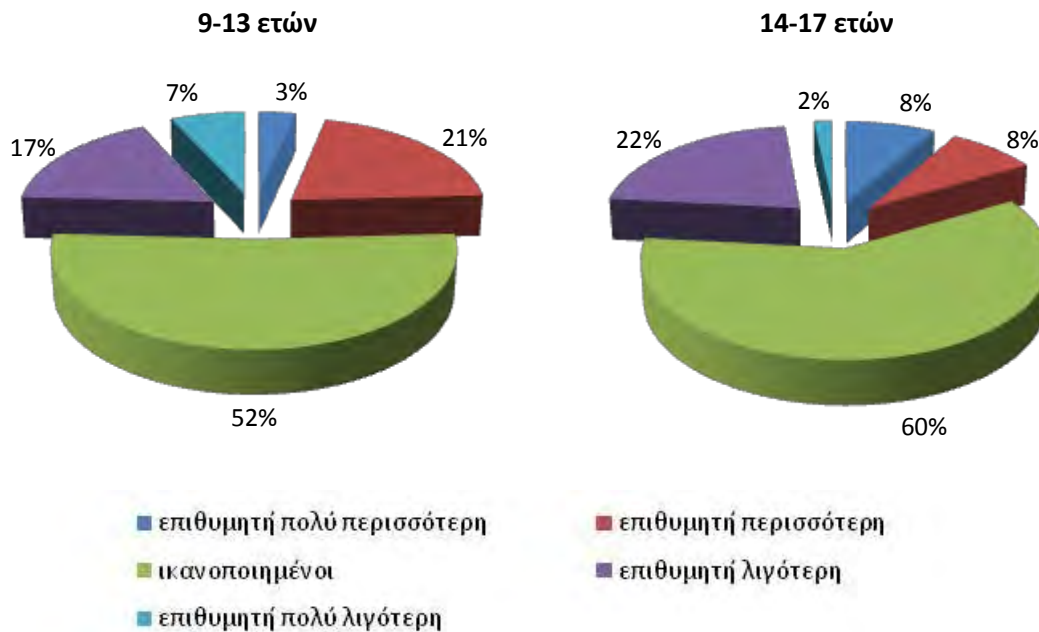
Στο 29^ο σχήμα ένα αξιοσημείωτο ποσοστό 63% των αθλητών είναι ικανοποιημένοι από την εμπλοκή των γονιών τους, ένα πολύ μικρότερο ποσοστό 20% επιθυμούν λιγότερη εμπλοκή από τους γονείς τους και ένα ακόμη μικρότερο ποσοστό 12% επιθυμούν περισσότερη εμπλοκή από τους γονείς τους.

Στο 30^ο σχήμα ένα επίσης αξιοσημείωτο ποσοστό 59% των αθλητών είναι ικανοποιημένοι από την εμπλοκή των γονιών τους, ένα πολύ μικρότερο ποσοστό 20% επιθυμούν λιγότερη εμπλοκή από τους γονείς τους και ένα ακόμη μικρότερο ποσοστό 13% επιθυμούν περισσότερη εμπλοκή από τους γονείς τους.

Συγκρίνοντας τα δύο σχήματα συμπεραίνουμε ότι σε όλα τα ποσοστά των σχημάτων δε παρατηρείται καμία αξιοσημείωτη διαφορά μεταξύ των δύο ηλικιακών κατηγοριών.

Ερώτηση 16

...οι γονείς σου σε πιέζουν να προπονηθείς περισσότερο;

Σχήμα 31. Ποσοστά ικανοποίησης από τη γονική εμπλοκή των νεότερων αθλητών στην Ερώτηση 16

Σχήμα 32. Ποσοστά ικανοποίησης από τη γονική εμπλοκή των μεγαλύτερων αθλητών στην Ερώτηση 16

Στο 31^ο σχήμα το μισό ποσοστό των αθλητών είναι ικανοποιημένοι από την εμπλοκή των γονιών τους, ένα αρκετά μικρότερο ποσοστό 21% επιθυμούν περισσότερη εμπλοκή από τους γονείς τους και ένα ποσοστό 17% επιθυμούν λιγότερη εμπλοκή από τους γονείς τους.

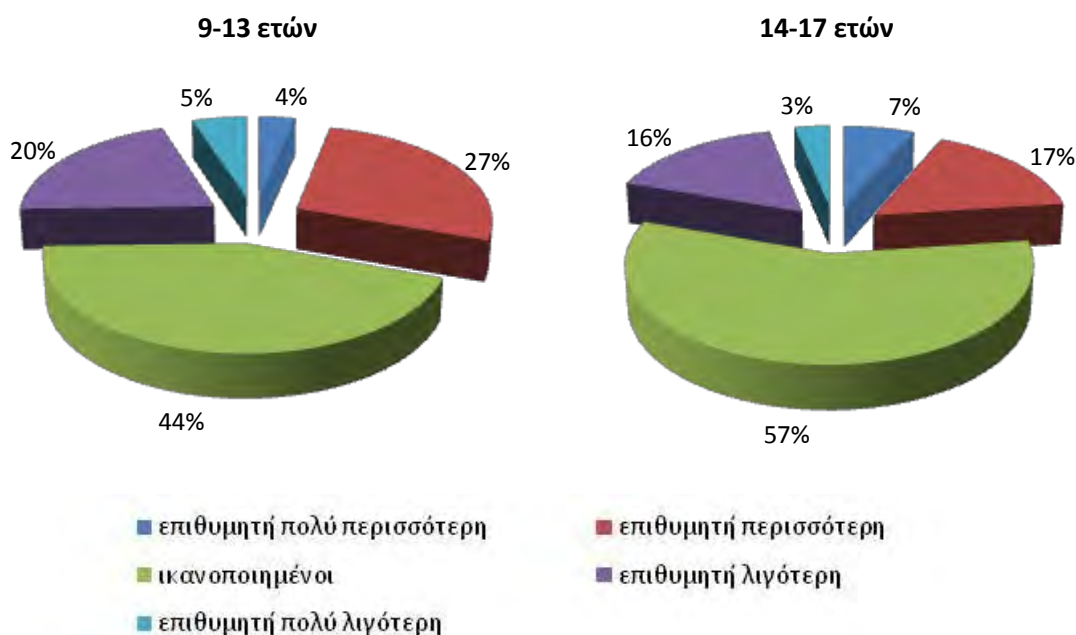
Στο 32^ο σχήμα πάνω από το μισό ποσοστό των αθλητών είναι ικανοποιημένοι από την εμπλοκή των γονιών τους και ένα πολύ μικρότερο ποσοστό 22% επιθυμούν λιγότερη εμπλοκή από τους γονείς τους.

Συγκρίνοντας τα δύο σχήματα, εξάγουμε το συμπέρασμα ότι οι αθλητές μεγαλύτερης ηλικίας είναι ικανοποιημένοι από την εμπλοκή των γονιών τους σε

μεγαλύτερο ποσοστό από ότι οι αθλητές μικρότερης ηλικίας. Έπειτα, το ποσοστό εκείνων που επιθυμούν περισσότερη εμπλοκή από τους γονείς τους είναι μεγαλύτερο στους αθλητές μικρότερης ηλικίας.

Ερώτηση 17

...πριν από έναν αγώνα οι γονείς σου, σου τονίζουν συγκεκριμένα σημεία στα οποία πρέπει να δουλέψεις για να τα πας καλά;

Σχήμα 33. Ποσοστά ικανοποίησης από τη γονική εμπλοκή των νεότερων αθλητών στην Ερώτηση 17

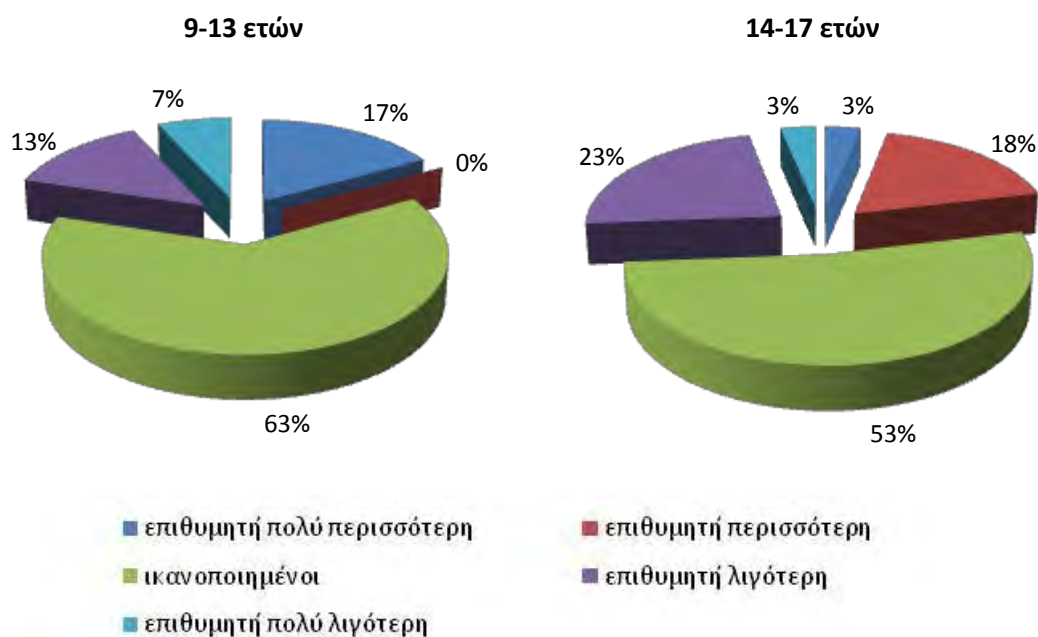
Σχήμα 34. Ποσοστά ικανοποίησης από τη γονική εμπλοκή των μεγαλύτερων αθλητών στην Ερώτηση 17

Στο 33^ο σχήμα το 44% των αθλητών είναι ικανοποιημένοι από την εμπλοκή των γονιών τους, το 27% επιθυμούν περισσότερη εμπλοκή από τους γονείς τους και το 20% επιθυμούν λιγότερη εμπλοκή από τους γονείς τους.

Στο 34^ο σχήμα πάνω από το 57% των αθλητών είναι ικανοποιημένοι από την εμπλοκή των γονιών τους, το 17% επιθυμούν περισσότερη εμπλοκή από τους γονείς τους και το 16% επιθυμούν λιγότερη εμπλοκή από τους γονείς τους.

Ερώτηση 18

...μετά από έναν αγώνα οι γονείς σου σε συγχαίρουν για τη θέση που πήρες;

Σχήμα 35. Ποσοστά ικανοποίησης από τη γονική εμπλοκή των νεότερων αθλητών στην Ερώτηση 18

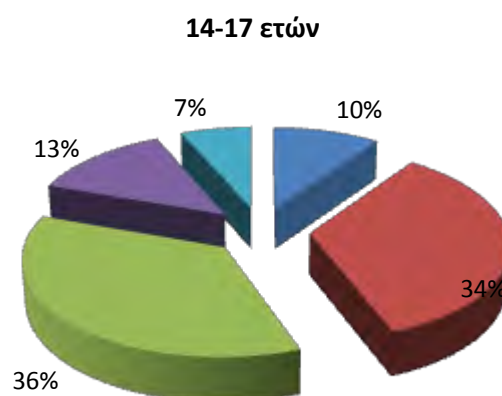
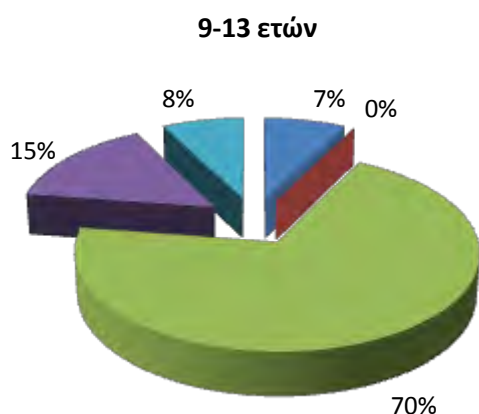
Σχήμα 36. Ποσοστά ικανοποίησης από τη γονική εμπλοκή των μεγαλύτερων αθλητών στην Ερώτηση 18

Στο 35^ο σχήμα ένα αξιοσημείωτο ποσοστό 63% των αθλητών είναι ικανοποιημένοι από την εμπλοκή των γονιών τους. Ένα πολύ μικρότερο ποσοστό 17% επιθυμούν πολύ περισσότερη εμπλοκή από τους γονείς τους και ένα ποσοστό 13% επιθυμούν λιγότερη εμπλοκή από τους γονείς τους.

Στο 36^ο σχήμα το 53% των αθλητών είναι ικανοποιημένοι από την εμπλοκή των γονιών τους. Έπειτα, το ποσοστό εκείνων που επιθυμούν λιγότερη εμπλοκή από τους γονείς τους είναι μεγαλύτερο στους αθλητές μεγαλύτερης ηλικίας και το ποσοστό εκείνων που επιθυμούν περισσότερη εμπλοκή από τους γονείς τους είναι μεγαλύτερο στους αθλητές μεγαλύτερης ηλικίας, ενώ στους αθλητές μικρότερης ηλικίας είναι μηδαμινό.

Ερώτηση 19

...οι γονείς σου είναι εθελοντές σε αγώνες και εκδηλώσεις;

■ επιθυμητή πολύ περισσότερη

■ ικανοποιημένοι

■ επιθυμητή πολύ λιγότερη

■ επιθυμητή περισσότερη

■ επιθυμητή λιγότερη

Σχήμα 37. Ποσοστά ικανοποίησης από τη γονική εμπλοκή των νεότερων αθλητών στην Ερώτηση 18

Σχήμα 38. Ποσοστά ικανοποίησης από τη γονική εμπλοκή των μεγαλύτερων αθλητών στην Ερώτηση 18

Στο 37^ο σχήμα ένα αξιοσημείωτο ποσοστό 70% των αθλητών είναι ικανοποιημένοι από την εμπλοκή των γονιών τους και ένα πολύ μικρότερο ποσοστό 15% επιθυμούν λιγότερη εμπλοκή από τους γονείς τους.

Στο 38^ο σχήμα το 36% είναι ικανοποιημένοι από την εμπλοκή των γονιών τους, το 34% επιθυμούν περισσότερη εμπλοκή από τους γονείς τους, ενώ το 13% επιθυμούν λιγότερη εμπλοκή από τους γονείς τους. Από τα δύο σχήματα φαίνεται ότι οι αθλητές μικρότερης ηλικίας είναι ικανοποιημένοι από την εμπλοκή των γονιών τους στο διπλάσιο ποσοστό από ότι οι αθλητές μεγαλύτερης

. Διαφορές μεταξύ των δύο ηλικιακών κατηγοριών στην αντιλαμβανόμενη γονική εμπλοκή

Πίνακας 3. Διαφορές μεταξύ των δύο ηλικιακών κατηγοριών στην αντιλαμβανόμενη γονική εμπλοκή.

Ερώτηση	Μικρότεροι			Μεγαλύτεροι			t	p
	N	M	SD	N	M	SD		
1. ...μετά από έναν αγώνα οι γονείς σου, σου λένε τι πιστεύουν ότι πρέπει να βελτιώσεις;	59	2,53	1,26	61	3,08	1,27	2,40	.02
2. ...κατά την προπόνηση οι γονείς σου, σου κάνουν νοήματα για το τι πρέπει να κάνεις;	59	1,36	,550	61	1,49	,997	0,935	.35
3. ... μετά από τον αγώνα οι γονείς σου σε επαινούν για την καλή προσπάθεια;	59	4,07	1,15	61	3,92	1,21	0,691	.05
4. ...οι γονείς σου συζητούν την πρόδοό σου με τον/την προπονητή/τρια σου;	59	2,69	,987	61	2,77	1,20	0,376	.70
5. ...οι γονείς σου αλλάζουν το δικό τους πρόγραμμα για να μπορείς να προπονήσεις ή να πηγαίνεις σε αγώνες;	59	2,90	1,38	61	2,80	1,44	0,367	.71
6. ...οι γονείς σου σε ενθαρρύνουν να τους μιλάς για τα προβλήματα ή τις ανησυχίες που μπορεί να έχεις στο άθλημά σου;	59	3,56	1,22	61	3,10	1,45	1,87	.06
7. ...οι γονείς σου δείχνουν να καταλαβαίνουν πώς νοιώθεις για το άθλημά σου;	59	3,83	1,22	61	3,57	1,24	1,14	.26
8. ...μετά από έναν «άσχημο» αγώνα σου επισημαίνουν οι γονείς σου τα σημεία στα οποία πιστεύουν ότι έκανες λάθος;	59	2,85	1,38	61	3,05	1,34	,81	.42
9. ...οι γονείς σου ζητωκραυγάζουν και χειροκροτούν πριν από έναν αγώνα;	59	2,54	1,62	61	2,77	1,37	,83	.41
10. ... ακόμη και μετά από έναν «άσχημο» αγώνα οι γονείς σου σε επαινούν για αυτά που έκανες καλά;	59	3,98	1,16	61	4,02	1,13	,16	.87
11. ...σου λένε οι γονείς σου πώς πιστεύουν ότι μπορείς να βελτιώσεις την τεχνική σου;	59	3,07	1,38	61	3,33	1,28	1,06	.29
12. ...πριν από έναν αγώνα σου λένε οι γονείς σου πώς να αγωνιστείς;	59	2,66	1,43	61	2,38	1,44	1,00	.32
13. ...οι γονείς σου έχουν ενεργό ρόλο στο σύλλογο που αθλείσαι;	59	1,63	1,05	61	1,87	1,13	1,23	.22
14. ...οι γονείς σου στενοχωριούνται μαζί σου όταν πιστεύουν ότι δεν τα έχεις πάει όσο καλά θα έπρεπε;	59	2,46	1,50	61	2,72	1,40	,99	.32
15. ...μετά από έναν αγώνα οι γονείς σου, σου λένε ότι δεν προσπάθησες αρκετά;	59	1,68	,955	61	1,85	1,04	,97	.33
16. ...οι γονείς σου σε πιέζουν να προπονηθείς περισσότερο;	58	2,12	1,39	61	1,98	1,17	,58	.56
17. ...πριν από έναν αγώνα οι γονείς σου, σου τονίζουν συγκεκριμένα σημεία στα οποία πρέπει να δουλέψεις για να τα πας καλά;	59	2,68	1,39	61	2,77	1,37	,37	.72
18. ...μετά από έναν αγώνα οι γονείς σου σε συχαίρουν για τη θέση που πήρες;	59	4,41	1,46	61	4,05	1,23	1,64	.10
19. ...οι γονείς σου είναι εθελοντές σε αγώνες και εκδηλώσεις;	59	1,73	1,03	61	2,02	1,29	1,34	.18

Πίνακας 4. Διαφορές μεταξύ των δύο ηλικιακών κατηγοριών στην επιθυμητή γονική εμπλοκή.

Ερώτηση	Μικρότεροι			Μεγαλύτεροι			t	p
	N	M	SD	N	M	SD		
1. ...μετά από έναν αγώνα οι γονείς σου, σου λένε τι πιστεύουν ότι πρέπει να βελτιώσεις;	59	2,92	1,43	61	2,90	1,53	,050	.96
2. ...κατά την προπόνηση οι γονείς σου, σου κάνουν νοήματα για το τι πρέπει να κάνεις;	59	1,71	1,16	61	1,61	,969	,456	.65
3. ... μετά από τον αγώνα οι γονείς σου σε επαινούν για την καλή προσπάθεια;	59	4,20	1,03	61	3,80	1,27	1,88	.06
4. ...οι γονείς σου συζητούν την πρόδοό σου με τον/την προπονητή/τρια σου;	59	3,24	1,27	61	3,43	1,21	,830	.41
5. ...οι γονείς σου αλλάζουν το δικό τους πρόγραμμα για να μπορείς να προπονήσεις ή να πηγαίνεις σε αγώνες;	59	2,85	1,49	61	2,84	1,44	,043	.97
6. ...οι γονείς σου σε ενθαρρύνουν να τους μιλάς για τα προβλήματα ή τις ανησυχίες που μπορεί να έχεις στο άθλημά σου;	59	3,83	1,16	61	3,30	1,46	2,21	.03
7. ...οι γονείς σου δείχνουν να καταλαβαίνουν πώς νοιώθεις για το άθλημά σου;	59	4,05	1,05	61	3,67	1,23	1,80	.07
8. ...μετά από έναν «άσχημο» αγώνα σου επισημαίνουν οι γονείς σου τα σημεία στα οποία πιστεύουν ότι έκανες λάθος;	59	2,80	1,47	61	3,23	1,40	1,64	.10
9. ...οι γονείς σου ζητωκραυγάζουν και χειροκροτούν πριν από έναν αγώνα;	59	2,27	1,38	61	2,69	1,47	1,59	.11
10. ... ακόμη και μετά από έναν «άσχημο» αγώνα οι γονείς σου σε επαινούν για αυτά που έκανες καλά;	59	3,92	1,29	61	3,77	1,27	,619	.54
11. ...σου λένε οι γονείς σου πώς πιστεύουν ότι μπορείς να βελτιώσεις την τεχνική σου;	59	3,22	1,41	61	3,02	1,45	,778	.44
12. ...πριν από έναν αγώνα σου λένε οι γονείς σου πώς να αγωνιστείς;	59	2,53	1,40	61	2,61	1,37	,320	.75
13. ...οι γονείς σου έχουν ενεργό ρόλο στο σύλλογο που αθλείσαι;	59	2,14	1,19	61	2,21	1,30	,339	.74
14. ...οι γονείς σου στενοχωριούνται μαζί σου όταν πιστεύουν ότι δεν τα έχεις πάει όσο καλά θα έπρεπε;	59	2,36	1,42	61	2,20	1,41	,615	.54
15. ...μετά από έναν αγώνα οι γονείς σου, σου λένε ότι δεν προσπάθησες αρκετά;	59	1,61	1,08	61	1,77	1,11	,778	.44
16. ...οι γονείς σου σε πιέζουν να προπονηθείς περισσότερο;	59	2,03	1,31	61	2,07	1,27	,138	.89
17. ...πριν από έναν αγώνα οι γονείς σου, σου τονίζουν συγκεκριμένα σημεία στα οποία πρέπει να δουλέψεις για να τα πας καλά;	59	2,76	1,33	61	2,92	1,48	,602	.55
18. ...μετά από έναν αγώνα οι γονείς σου σε συγχαίρουν για τη θέση που πήρες;	59	4,25	1,25	61	4,05	1,17	,925	.36
19. ...οι γονείς σου είναι εθελοντές σε αγώνες και εκδηλώσεις;	59	2,66	1,24	61	2,41	1,24	1,10	.27

Στον Πίνακα 3 φαίνονται τα αποτελέσματα από τη στατιστική ανάλυση των δεδομένων με t-test ανεξάρτητων δειγμάτων για τις διαφορές στην αντιλαμβανόμενη γονική εμπλοκή μεταξύ των δύο ηλικιακών κατηγοριών και στον Πίνακα 4 φαίνονται τα αποτελέσματα από τη στατιστική ανάλυση των δεδομένων με t-test ανεξάρτητων δειγμάτων για τις διαφορές στην επιθυμητή γονική εμπλοκή μεταξύ των δύο ηλικιακών κατηγοριών. Στην ερώτηση *μετά από έναν αγώνα οι γονείς σου σου λένε τι πιστεύουν ότι πρέπει να βελτιώσεις;* οι μεγαλύτεροι αθλητές ($M=3.08$) δέχονταν σημαντικά πιο συχνά ($t_{118}=2.41, p=.02$) τέτοια οδηγία από ότι οι μικρότεροι αθλητές ($M=2.53$). Στην ίδια ερώτηση όσον αφορά την επιθυμητή γονική εμπλοκή το αποτέλεσμα δεν ήταν στατιστικά σημαντικό ($t_{118}=0.50, p=.96$), αφού οι μικρότεροι αθλητές ($M=2.92$) ήθελαν να δέχονται τέτοια οδηγία σχεδόν το ίδιο συχνά με τους μεγαλύτερους αθλητές.

Όσον αφορά την αντιλαμβανόμενη γονική εμπλοκή, στην ερώτηση *μετά από έναν αγώνα οι γονείς σου σε επαινούν για την καλή προσπάθεια;* οι μικρότεροι αθλητές ($M=4.97$) δέχονταν σημαντικά πιο συχνά τέτοια οδηγία ($t_{118}=0.69, p=.05$) από ότι οι μεγαλύτεροι αθλητές ($M=3.92$). Στην ίδια ερώτηση, όσον αφορά την επιθυμητή γονική εμπλοκή, το αποτέλεσμα είναι οριακά στατιστικά σημαντικό οδηγία ($t_{118}=1.89, p=.06$), αφού οι μικρότεροι ($M=4.20$) ήθελαν να δέχονται πιο συχνά τέτοια οδηγία σε σχέση με τους μεγαλύτερους αθλητές ($M=3.80$).

Όσον αφορά την αντιλαμβανόμενη γονική εμπλοκή στην ερώτηση *... οι γονείς σου σε ενθαρρύνουν να τους μιλάς για τα προβλήματα ή τις ανησυχίες που μπορεί να έχεις στο άθλημά σου;*, οι μικρότεροι αθλητές ($M=3.56$) δέχονταν πιο συχνά τέτοια οδηγία, από ότι οι μεγαλύτεροι αθλητές ($M=3.10$) αλλά οι διαφορές αυτές είναι οριακά σημαντικές ($t_{118}=1.89, p=.06$). Στην ίδια ερώτηση, όσον αφορά την επιθυμητή γονική εμπλοκή, οι μικρότεροι αθλητές ($M=3.83$) ήθελαν να δέχονται τέτοια οδηγία σημαντικά πιο συχνά ($t_{118}=2.21, p=.03$) από ότι οι μεγαλύτεροι ($M=3.30$).

Στις υπόλοιπες ερωτήσεις οι διαφορές δεν είναι στατιστικά σημαντικές ούτε για την αντιλαμβανόμενη, αλλά ούτε και για την επιθυμητή γονική εμπλοκή.

Διαφορές μεταξύ των δύο ηλικιακών κατηγοριών στο άγχος

Πίνακας 5. Διαφορές μεταξύ των δύο ηλικιακών κατηγοριών στο άγχος

	Μικρότεροι			Μεγαλύτεροι		
	N	M	SD	N	M	SD
Άγχος προδιάθεσης	59	1.73	0.22	61	1.78	0.28
Άγχος κατάστασης	59	1.82	0.28	61	1.76	0.25

Για να συγκριθεί η διαφορά της ηλικιακής κατηγορίας όσον αφορά το καταστατικό και το χαρακτηριστικό άγχος των αθλητών χρησιμοποιήθηκε η ανάλυση one-way anova. Όσον αφορά το χαρακτηριστικό άγχος ή άγχος προσωπικότητας οι μικρότεροι αθλητές είχαν χαμηλότερες τιμές ($M=1.73$, $SD=0.22$) από ότι οι μεγαλύτεροι αθλητές, οι οποίοι είχαν υψηλότερες τιμές ($M=1.78$, $SD=0.28$). Αντίθετα, όσον αφορά το καταστατικό άγχος, οι μεγαλύτεροι αθλητές είχαν χαμηλότερες τιμές ($M=1.75$, $SD=0.25$) από ότι οι μικρότεροι αθλητές, οι οποίοι είχαν υψηλότερες τιμές ($M=1.82$, $SD=0.28$).

Η δίπλευρη πολυμεταβλητή ανάλυση διακύμανσης (one-way MANOVA) χρησιμοποιήθηκε για να εξεταστούν οι διαφορές στους παράγοντες του άγχους (καταστατικό και προδιάθεσης) ως προς την ηλικιακή κατηγορία (μικρότεροι – μεγαλύτεροι αθλητές). Στον Πίνακα 5 φαίνονται οι μέσοι όροι και οι τυπικές αποκλίσεις στους δύο παράγοντες του άγχους και για τις δύο ομάδες. Τα αποτελέσματα δεν έδειξαν σημαντική επίδραση της ηλικιακής κατηγορίας ($Wilk's \Lambda=0.97$, $F_{1,120}=1.87$, $p=.159$). Όπως φαίνεται και στον Πίνακα 5 οι αθλητές κάτω των 14 ετών είχαν καλύτερο σκορ (χαμηλότερο) από τους μεγαλύτερους, αλλά οι διαφορές αυτές ήταν πολύ μικρές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Σκοπός της έρευνας ήταν να διερευνηθεί η αντίληψη των παιδιών σχετικά με την εμπλοκή των γονέων τους στην προπόνηση και τις επιδόσεις τους στον αθλητισμό και να διαπιστωθεί αν αυτή η αντίληψη συνδέεται με την ηλικιακή κατηγορία των παιδιών. Πιο συγκεκριμένα, τίθενται ερωτήματα σχετικά με το αν οι γονείς είναι ενθαρρυντικοί ή επικριτικοί, αν κατανοούν τα συναισθήματα των παιδιών τους, καθώς επίσης και σε τι βαθμό επεμβαίνουν μέσω οδηγιών στην προπόνηση των παιδιών.

Η οικογένεια αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους φορείς κοινωνικοποίησης των παιδιών και επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό τις αντιλήψεις, στις συμπεριφορές των παιδιών και επίσης συμβάλει στην παρακίνησή τους για ενασχόληση με διάφορες δραστηριότητες, οι περισσότερες από τις οποίες ανήκουν στον αθλητισμό. Έχει υποστηριχθεί οι γονείς ότι σχηματίζουν την ψυχολογική ανάπτυξη του παιδιού τους μέσα από την εμπλοκή τους στην αθλητική του εμπειρία (Côté & Hay, 2002) και μπορούν να επηρεάσουν τα κίνητρά του, τον αντιληπτό από αυτό ανταγωνισμό και τη διασκέδαση στον αθλητισμό (Brustad, Babkes, & Smith, 2001). Οι γονείς ενθαρρύνουν και παροτρύνουν τα παιδιά τους να ασχοληθούν με τον αθλητισμό χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δε γίνονται αρκετές φορές πιεστικοί και αγχωτικοί εκφράζοντας λανθασμένα το ενδιαφέρον τους γι' αυτά ή την προβολής πάνω τους των δικών τους φιλοδοξιών και ανεκπλήρωτων ονείρων.

Οι Lauer, Gould, Roman και Pierce (2010), με την έρευνα τους σε αθλητές του τένις συμπέραναν ότι όλοι οι γονείς δημιούργησαν μία θετική εμπειρία στα πρώιμα χρόνια (χρόνια δοκιμής), εκδήλωσαν συχνότερα συμπεριφορές ελέγχου και πίεσης στα μέσα

χρόνια (χρόνια εξειδίκευσης) και, τελικά, ενεπλάκησαν λιγότερο στα χρόνια της επιλεκτικότητας (χρόνια επένδυσης) της ανάπτυξης αθλητικού ταλέντου.

Η υπόθεση ότι η γονική εμπλοκή αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την ανάπτυξη της καριέρας ενός αθλητή επιβεβαιώθηκε από την έρευνα των Wuerth, Lee και Alfermann (2004), οι οποίοι συμπεριέλαβαν στο δείγμα τους 193 νεαρούς αθλητές και τους γονείς τους και διαπίστωσαν ότι οι συγκεκριμένοι αθλητές αντιλαμβάνονταν χαμηλά επίπεδα πίεσης και υψηλά επίπεδα επαίνου και κατανόησης. Όσον αφορά τις διαφορές ανάμεσα στους δύο γονείς, οι μητέρες έβλεπαν τον εαυτό τους κυρίως σαν μία πηγή επαίνου και κατανόησης, ενώ οι πατέρες είχαν περισσότερο καθοδηγητικό ρόλο απ' ότι οι μητέρες. Τελικά, οι αθλητές με επιτυχημένη αθλητική πορεία ανέφεραν μεγαλύτερη γονική εμπλοκή απ' ότι οι αθλητές με μηδαμινή εξέλιξη.

Οι γονείς, ωστόσο, δεν αντιλαμβάνονται πάντα ότι με τη συμπεριφορά τους μπορεί να ασκούν πίεση στα παιδιά, ζήτημα το οποίο έθιξαν σε έρευνά τους οι Kanters και Casper (2008). Πιο συγκεκριμένα, οι ερευνητές διαπίστωσαν ότι η πίεση που θεωρούσαν οι γονείς ότι ασκούν στα παιδιά τους ήταν πολύ μικρότερη από αυτή που αντιλαμβάνονταν τα ίδια τα παιδιά. Επίσης, καταδείχθηκε ότι τα αισθήματα των παιδιών απέναντι στο άθλημά τους και η διασκέδαση που βίωσαν σε αυτό σχετίζονταν αρνητικά με την αντιληπτή πίεση από τους πατέρες τους.

Συμπερασματικά, γίνεται κατανοητό ότι η γονική εμπλοκή στον παιδικό αθλητισμό είναι ένα φαινόμενο το οποίο μπορεί να λάβει πολλές μορφές και ασκεί σημαντική επίδραση, τόσο στην παρακίνηση των παιδιών να ασχοληθούν με ένα άθλημα, όσο και στα συναισθήματα που δημιουργούνται σ' αυτό κατά τη διάρκεια της άσκησης.

Συμπεράσματα και Προτάσεις

1. Οι μικρότεροι αθλητές είναι περισσότερο ικανοποιημένοι από τους μεγαλύτερους όσον αφορά τη γονική εμπλοκή
2. Όσον αφορά το χαρακτηριστικό άγχος, οι μικρότεροι αθλητές είχαν λιγότερο άγχος από ότι οι μεγαλύτεροι αθλητές.
3. Όσον αφορά το καταστατικό άγχος, οι μεγαλύτεροι αθλητές είχαν λιγότερο άγχος από ότι οι μικρότεροι αθλητές.
4. Σε μελλοντικές έρευνες μπορεί να γίνει σύγκριση της διαφοράς της ηλικιακής κατηγορίας όσον αφορά τη γονική εμπλοκή σε περισσότερα από ένα σπορ.
1. Επίσης, μπορεί να γίνει έρευνα που να αφορά τη σύγκριση της διαφοράς της ηλικιακής κατηγορίας όσον αφορά το καταστατικό και χαρακτηριστικό άγχος σε περισσότερα από ένα σπορ

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Allender, S., Cowburn, G., & Foster, C. (2006). Understanding participation in sport and physical activity among children and adults: A review of qualitative studies. *Health Education Research, 21*(6), 826-835.
- Ames, C. (1984). Conceptions of motivation within competitive and non competitive goal structures. In R. Schwarzer (Ed.), *Self-related cognitions in anxiety and motivation* (pp. 205-241). Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Ames, C., & Archer, J. (1988). Achievement goals in the classroom: Students' learning strategies and motivation processes. *Journal of Educational Psychology, 80*(3), 260-267.
- Arnold, P. J. (2001). Sport, moral development, and the role of the teacher: Implications for research and moral education. *Quest, 53*(2), 135–150.
- Biddle, S. (1998). Sport and exercise motivation: A brief review of antecedent factors and psychological outcomes of participation. In K. Green & K. Hardman (Eds.), *Physical education: A reader* (pp. 154-183). Aachen, Germany: Meyer & Meyer.
- Biddle, S., Wang, J, Kavussanu, M., & Spray, C. M. (2003). Correlates of Achievement Goal Orientations in Physical Activity: A Systematic Review of Research. *European Journal of Sport Science, 3*(5), 1-20.
- Bois, J. E., Sarrazin, P. G., Brustad, R. J., Trouilloud, D. O., & Cury, F. (2005). Elementary schoolchildren's perceived competence and physical activity involvement: the influence of parents' role modelling behaviours and perceptions of their child's competence. *Psychology of Sport and Exercise, 6*(4), 381-397.

- Brustad, R. J. (1988). Affective outcomes in competitive youth sport: The influence of intrapersonal and socialization factors. *Journal of Sport and Exercise Psychology, 10*(3), 307-321.
- Brustad, R. J. (1993). Who will go out and play? Parental and psychological influences on children's attraction to physical activity. *Pediatric Science, 5*, 210-223.
- Brustad, R. J. (1996). Attraction to physical activity in urban school children: Parental socialization and gender influences. *Research Quarterly for Exercise and Sport, 67*(3), 316-323.
- Brustad, R. J., Babkes, M., & Smith, A. (2001). Youth in sport: Psychological considerations. In R. Singer, H. Hausenblas, and C. Janelle (Eds.), *Handbook of sport psychology* (pp. 604-635). New York: Wiley.
- Coopersmith, S. (1967). *The antecedents of self-esteem*. San Francisco: Freeman.
- Côté, J. (1999). The influence of the family in the development of talent in sport. *The Sport Psychologist, 13*, 395-417.
- Côté, J., & Hay, J. (2002). Family influences on youth sport performance and participation. In J. M. Silva and D. Stevens (Eds.), *Psychological foundations of sport* (pp. 503-519). Boston, MA: Allyn & Bacon.
- Digelidis, N., & Papaioannou, A. (1999). Age-group differences in intrinsic motivation, goal orientations and perceptions of athletic competence, physical appearance and motivational climate in Greek physical education. *Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports, 9*(6), 375-380.

- DiLorenzo, T. M., Stucky-Ropp, R. C. Vander Wal, & Gotham, H. J. (1998). Determinants of Exercise among Children. II. A Longitudinal Analysis. *Preventive Medicine, 27*(3), 470–477.
- Duda, J. L. (2007). Motivation in sport settings: A Goal Perspective Approach. In D. Smith & M. Bar-Eli (Eds.), *Essential Readings in Sport and Exercise Psychology* (pp. 78-93). Champaign, IL: Human Kinetics.
- Duda, J. L., Fox, K. R., Biddle, S., & Armstrong, N. (1992). Children's achievement goals and beliefs about success in sport. *British Journal of Educational Psychology, 62*(3), 313-323.
- Duda, J. L., & Hom, H. L. (1993). Interdependencies Between the Perceived and Self-Reported Goal Orientations of Young Athletes and Their Parents. *Pediatric Exercise Science, 5*, 234-241
- Dweck, C. S. (1986). Motivational processes affecting learning. *American Psychologist, 41*(10), 1040-1048.
- Dweck, C. S., & Leggett, E. L. (1988). A social-cognitive approach to motivation and personality. *Psychological Review, 95*(2), 256–273.
- Ebbeck, V., & Becker, S. L. (1994). Psychosocial Predictors of Goal Orientations in Youth Soccer. *Research Quarterly for Exercise and Sport, 65*(4), 355-362.
- Elliot, A. J., & Church, M. A. (1997). A hierarchical model of approach and avoidance achievement motivation. *Journal of Personality and Social Psychology, 72*(1), 218-232.
- Elliott, E. S., & Dweck, C. S. (1988). Goals: An approach to motivation and achievement. *Journal of Personality and Social Psychology, 54*(1), 5-12.

- Ewing, M., & Seefeldt, V. (1989). *Participation and attrition patterns in American agency-sponsored and interscholastic sports: An executive summary final report*. North Palm Beach, FL: Sports Goods Manufacturer's Association.
- Feltz, D. L., Lirg, C. D., & Albrecht, R. R. (1992). Psychological implications of competitive running in elite young distance runners: A longitudinal analysis. *The Sport Psychologist, 6*(2), 128-138.
- Fredricks, J. A., & Eccles, J. S. (2004). Parental influences on youth involvement in sport. In M. R. Weiss (Ed.), *Developmental sport and exercise psychology: A lifespan perspective* (pp. 145-164). Morgantown, WV: Fitness Information Technology.
- Freedson, P. S., & Evenson, S. (1991). Familial aggregation in physical activity. *Research Quarterly for Exercise and Sport, 62*(4), 384-389.
- Friedel, J., Cortina, K. S., Turner, J. C., & Midgley, C. (2007). Achievement goals, efficacy beliefs and coping strategies in mathematics: The roles of perceived parent and teacher goal emphases. *Contemporary Educational Psychology, 32*(3), 434-458.
- Fry, M. D., & Newton, M. (2003). Application of Achievement Goal Theory in an Urban Youth Tennis Setting. *Journal of Applied Sport Psychology, 15*(1), 50-66.
- Gonida, E. N., Kiosseoglou, G., & Voulala, K. (2007). Perceptions of parent goals and their contribution to student achievement goal orientation and engagement in the classroom: Grade-level differences across adolescence. *European Journal of Psychology of Education, 22*(1), 23-39.
- Gonida, E. N., Voulala, K., & Kiosseoglou, G. (2009). Students' achievement goal orientations and their behavioral and emotional engagement: Co-examining the role of perceived

- school goal structures and parent goals during adolescence. *Learning and Individual Differences, 19*(1), 53-60.
- Gonzalez-DeHass, A. R., Willems, P. P., & Doan Holbein, M. F. (2005). Examining the relationship between parental involvement and student motivation. *Educational Psychology Review, 17*(2), 99–123.
- Gould, D., Udry, E., Tuffey, S., & Loehr, J. (1996). Burnout in competitive junior tennis players: I. A quantitative psychological assessment. *The Sport Psychologist, 10*(4), 322-340.
- Grolnick, W.S., & Apostoleris, N.H. (2002). What Makes Parents Controlling? In E.L. Deci & R.M. Ryan (Eds.), *Handbook of Self-Determination Research* (pp. 161-181). The University of Rochester Press.
- Harwood, C., & Knight, C. (2009). Stress in youth sport: A developmental investigation of tennis parents. *Psychology of Sport and Exercise, 10*(4), 447–456.
- Hastie, P. (1998). Applied Benefits of the Sport Education Model. *The Journal of Physical Education, Recreation & Dance, 69*(4), 24-26.
- Hein, V., & Hagger, M. S. (2007). Global self-esteem, goal achievement orientations, and self-determined behavioural regulations in a physical education setting. *Journal of Sports Sciences, 25*(2), 149- 159.
- Hellstedt, J. C. (1987). The coach/parent/athlete relationship. *The Sport Psychologist, 1*(2), 151- 160.
- Hellstedt, J. C. (1988). Early adolescent perceptions of parental pressure in the sport environment. *Journal of Sport Behavior, 13*(3), 135-144.

- Hill, G. M. (1993). Youth sport participation of professional baseball players. *Sociology of Sport Journal*, 10(1), 107-114.
- Kanters, M. A., & Casper, J. (2008). Supported or pressured? An examination of agreement among parent's and children on parent's role in youth sports. *Journal of Sport Behavior*, 31(1), 64-80.
- Kavussanu, M., & Harnisch, D. L. (2000). Self-esteem in children: Do goal orientations matter? *British Journal of Educational Psychology*, 70(2), 229-242.
- Kernis, M. H., & Paradise, A. W. (2002). Distinguishing Between Secure and Fragile Forms of High Self-Esteem. In E. L. Deci & R. M. Ryan (Eds.), *Handbook of Self-Determination Research* (pp. 297-337). The University of Rochester Press.
- Lauer, L., Gould, D., Roman, N., & Pierce, M. (2010). Parental behaviors that affect junior tennis player development. *Psychology of Sport and Exercise*, 11(1), 487-496.
- LeBlanc, J., & Dickson, L. (1997). *Straight Talk about Children and Sport*. Oakville, ON-Buffalo, N.Y. Coaching Association of Canada.
- Leff, S. S., & Hoyle, R. H. (1995). Young athletes' perceptions of parental support and pressure. *Journal of Youth and Adolescence*, 24(2), 187-203.
- Leondari, A., & Gialamas, V. (2002). Implicit theories of intelligence, goal orientations, and perceived competence: Impact on students' achievement behavior. *Psychology in the Schools*, 39(3), 279-291.
- LeUnes, A. (2008). *Sport Psychology* (4th Ed.). New York: Psychology Press.
- Longhurst, K., & Spink, K. S. (1987). Participation motivation of Australian children involved in organized sport. *Canadian journal of sport sciences*, 12(1), 24-30.

- Martens, R. (1977). *Sport Competition Anxiety Test*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- McElroy, M. A., & Kirkendall, D. R. (1980). Significant others and professionalized sport attitudes. *The Research Quarterly for Exercise and Sport*, 51(4), 645-653.
- Midgley, C., Anderman, E., & Hicks, L. (1995). Differences between elementary and middle school teachers and students: A goal theory approach. *Journal of Early Adolescence*, 15(1), 90–113.
- Moore, L. L., Lombardi, D. A., White, M. J., Campbell, J. L., Oliveria, S. A., & Ellison, R. C. (1991). Influence of parents' physical activity levels on activity levels of young children. *The Journal of Pediatrics*, 118(2), 215-219.
- Morgan, W. P., & Goldston, S. E. (1987). *Exercise and mental health*. Washington DC: Hemisphere.
- Mota, J, & Silva, G. (1999). Adolescent's Physical Activity: Association with Socio-Economic Status and Parental Participation Among a Portuguese Sample. *Sport, Education and Society*, 4(2), 193-199.
- Nicholls, J. G. (1978). The development of the concepts of effort and ability, perception of academic attainment, and the understanding that difficult tasks require more ability. *Child Development*, 49(3), 800-814.
- Nicholls, J. G. (1984). Achievement motivation: Conceptions of ability, subjective experience, task choice, and performance. *Psychological Review*, 91(3), 328-346.
- Nicholls, J. G. (1989). *The competitive ethos and democratic education*. Cambridge: Harvard University Press.

- Ntoumanis, N., & Biddle, S. (1998). The Relationship between Competitive Anxiety, Achievement Goals, and Motivational Climates. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 69(2), 176-187.
- Ommundsen, Y., & Pedersen, B. H. (1999). The role of achievement goal orientations and perceived ability upon somatic and cognitive indices of sport competition trait anxiety. A study of young athletes. *Journal of Medicine & Science in Sports*, 9(6), 333-343.
- Papaioannou, A., & Kouli, O. (1999). The Effect of Task Structure, Perceived Motivational Climate and Goal Orientations on Students' Task Involvement and Anxiety. *Journal of Applied Sport Psychology*, 11(1), 51-71.
- Passer, M. W. (1984). Competitive trait anxiety in children and adolescents. In J. M. Silva & R. S. Weinberg (Eds.), *Psychological foundations of sport* (pp. 130-144). Champaign, IL: Human Kinetics.
- Pervin, L. A., & John, O. P. (2001). *Θεωρίες Προσωπικότητας, Έρευνα και Εφαρμογές*. Αθήνα: Εκδόσεις τυπωθήτω – Γιώργος Δαρδανός.
- Pintrich, P. R. (2003). A motivational science perspective on the role of student motivation in learning and teaching contexts. *Journal of Educational Psychology*, 95(4), 667-686.
- Roberts, G. (2012). Motivation in Sport and Exercise From an Achievement Goal Theory Perspective: After 30 Years, Where Are We? In G. C. Roberts & D. C. Treasure (Eds.), *Advances in Motivation in Sport and Exercise* (3rd ed.) (pp. 5–58). Champaign, IL: Human Kinetics.

- Sánchez- Miguel, P. A., Leo, F. M., Sánchez -Oliva, D., Amado, D., & García-Calvo, T. (2013). The Importance of Parents' Behavior in their Children's Enjoyment and Amotivation in Sports. *Journal of Human Kinetics*, 36(1), 169-177.
- Scanlan, T. K., & Lewthwaite, R. (1985). Social psychological aspects of competition for male youth sport participants: III. Determinants of personal performance expectancies. *Journal of Sport Psychology*, 7(4), 389-399.
- Scanlan, T., & Lewthwaite, R. (1986). Social psychological aspects of competition for male youth sport participants: IV. Predictors of enjoyment. *Journal of Sport Psychology*, 8(1), 25-35.
- Scanlan, T., & Lewthwaite, R. (1988). From stress to enjoyment: Parental and coach influences on youth participants. In E. W. Brown & C. F. Brown (Eds.), *Competitive sports for children and youth: An overview of research and issues* (pp. 41-48). Champaign, Illinois: Human Kinetics Books.
- Skaalvik, E. (1997). Self-enhancing and self-defeating ego-orientation: Relations with task-avoidance orientation, achievement, self-perceptions, and anxiety. *Journal of Educational Psychology*, 89(1), 71-81.
- Snyder, E. E., & Spreitzer, E. A. (1973). Family influence and involvement in sports. *Research Quarterly*, 44(3), 249-255.
- Smith, R. E., Smoll, F. L., & Barnett, N. P. (1995). Reduction of Children's Sport Performance Anxiety Through Social Support and Stress-Reduction Training for Coaches. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 16(1), 125-142.
- Sonstroem, R. J. (1984). Exercise and Self-Esteem. *Exercise & Sport Sciences Reviews*, 12(1), 123-156.

- Spielberger, C. D. (1966). Theory and research on anxiety. In C.D. Spielberger (Ed.), *Anxiety and Behavior* (pp. 3-20). New York: Academic Press.
- Treasure, D. C., & Biddle, S. (1997). *Antecedents of physical selfworth and global self-esteem: Influence of achievement goal orientations and perceived ability*. Paper presented at the Annual Conference of the North American Society of the Psychology of Sport and Physical Activity, Denver, CO.
- Urduan, T. S., Kneisel, L., & Mason, V. (1999). Interpreting messages about motivation in the classroom: examining the effects of achievement goal structures. In M. L. Maehr & P. R. Pintrich (Eds.), *Advances in motivation and achievement* (Vol. 11, pp. 123–158). Greenwich, CT: JAI Press
- VanYperen, N. W. (1995). Interpersonal stress, performance level, and parental support: A longitudinal study among highly skilled young soccer players. *The Sport Psychologist*, 9(2), 225-241.
- Weinberg, R. S., & Gould, D. (2007). *Foundations of Sport and Exercise Psychology* (4rd ed.). Champaign, IL: Human Kinetics.
- Weiss, M. R., & Ferrer-Caja. E. (2002). Motivational orientations in youths sports. In Horn, T. (Ed.). *Advances in sport psychology* (pp. 101-183) (2nd ed.). Cham-paign, IL: Human Kinetics.
- Weiss, M. R., McAuley, E., Ebbeck, V., & Wiese D. M. (1990). Self-Esteem and Causal Attributions for Children's Physical and Social Competence in Sport. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, 12(1), 21-36

- White, S. A. (1998). Adolescent Goal Profiles, Perceptions of the Parent-Initiated Motivational Climate, and Competitive Trait Anxiety. *The Sport Psychologist*, 12, 16-28.
- White, S. A. (2007). Parent-created motivational climate. In S. Jowett, & D. Lavalley (Eds.), *Social psychology in sport* (pp. 131-143). Champaign, IL: Human Kinetics.
- Whitehead, J. R., & Corbin, C. B. (1997). Self-esteem in children and youth: the role of sport and physical education. In K. R. Fox (Ed.), *The Physical Self: From Motivation to Well-Being* (pp. 175-204). Champaign, IL: Human Kinetics.
- Woolger, C., & Power, T. G. (1993). Parent and sport socialization: Views from the achievement literature. *Journal of Sport Behavior*, 16(3), 171-189.
- Wuerth, S., Lee, M.J., & Alfermann, D. (2004). Parental involvement and athletes' career in youth sport. *Psychology of Sport and Exercise*, 5(1), 21-33.
- Yang, X., Telama, R., & Laakso, L. (1996). Parents' physical activity, socioeconomic status and education as predictors of physical activity and sport among children and youths – A 12-year follow-up study. *International Review for the Sociology of Sport*, 31(3), 273-293.